

คู่มือปฏิบัติงาน

นักจิตวิทยาประจำสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา

นายศิรินทร์ แสนทา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานบข.จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและครูนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ คุ้มครอง ป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน ของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการได้ทราบขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มและบุคลากรกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และภาคีเครือข่ายทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนางานนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านไม่มากก็น้อย หากผิดพลาดประการใดก็ขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทนำ	1
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	4
หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข	7
แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียน	
กรณีล่วงละเมิดทางเพศ	12
กรณีความรุนแรง	15
กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา	19
กรณีนักเรียนออกกลางคัน	21
กรณีเด็กนักเรียนติด O ร และ มส.	22
กรณีตั้งครรรภ์ในวัยเรียน	23
กรณีมีภาวะจิตเวช	25
กรณีเด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต	27
กรณีเด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง	29
กรณียาเสพติด	31
กรณีอุบัติเหตุรุนแรง-ในสถานศึกษา	33
กรณีการกลั่นแกล้งรังแก	35
ภาคผนวก	
บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์นักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา	37
แบบรายงาน ฉก.01	39
เครื่องมือและแบบวัดทางจิตวิทยา	41

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีการดำเนินงานและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา แต่ยังคงพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพดังหวังได้ จะเห็นว่าจากอัตราการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนเพิ่มสูงขึ้นในหลายพื้นที่ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของผู้ปฏิบัติเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่ดำเนินงานในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานมีข้อจำกัดในการขยายผล มีปัญหาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ มีปัญหาในการส่งต่อ และการทำงานเครือข่ายเพื่อประสานการดูแลช่วยเหลือ ด้วยเหตุดังกล่าวทางสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ร่วมกับสำนักงานวิชาการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันราชานุกูล สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย และโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ จึงได้ร่วมดำเนินงานในโครงการพัฒนาเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งจากการดำเนินงานโครงการพัฒนาเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2553 - เดือนตุลาคม 2556 ในโรงเรียนเป้าหมาย ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ สถาบันราชานุกูล และสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้มีการมุ่งพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา การพัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระบบการแนะแนว การมีนักจิตวิทยาโรงเรียน และการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อระบบดูแลช่วยเหลือนั้น

จากการดำเนินงานโครงการพัฒนาเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนได้ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ โดยบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของนักจิตวิทยาโรงเรียนมีส่วนสำคัญ เสมือนเป็นจุดเชื่อมต่อ ประสานและให้การดูแลช่วยเหลือร่วมกับคณะครูในโรงเรียน ให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างสอดคล้องทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมคือนักเรียนที่ประสบปัญหาสามารถกลับสู่การศึกษาในระบบโรงเรียนได้ในที่สุด การปฏิบัติหน้าที่ของนักจิตวิทยาโรงเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังที่กล่าวมา จะเกิดประสิทธิผลสูงสุดขึ้นได้จะต้องอาศัยความตั้งใจจริง และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการอบรม เพิ่มเติม ความรู้ ทักษะ สมรรถนะการทำงาน ศักยภาพเพื่อให้สามารถทำงานประสานสอดคล้องกับเครือข่ายบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่

เกี่ยวข้องในชุมชน ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรการปฏิบัติหน้าที่นักจิตวิทยาโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว โดยเฉพาะการปฏิบัติงานที่อาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทในระดับพื้นที่เพื่อทำให้เกิดแนวทางในการผลักดันเชิงนโยบายระดับประเทศต่อไป ในปี 2557-2558 มีงานสุขภาพจิตโรงเรียนของศิริราช (รศ.นพ.ชาญวิทย์ พรนภดล เป็นประธาน) พัฒนาเรื่อง นักจิตวิทยาโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง แต่ไม่ได้สรุปงานเพื่อเผยแพร่เป็นทางการ ทั้งนี้จากการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้นได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในการดำเนินงานต่อจำนวน 13 โรงเรียน ดังนั้นกรมสุขภาพจิตโดยสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ จึงได้ดำเนินโครงการ พัฒนารูปแบบการปฏิบัติหน้าที่นักจิตวิทยาโรงเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้นภายใต้แนวคิดที่จะสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติหน้าที่ของนักจิตวิทยาโรงเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต่อเนื่องจากโครงการพัฒนา เครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้ดำเนินการมา

จากแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแผนให้มีนักจิตวิทยาประจำโรงเรียนครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันพบว่า มีนักเรียนในสังกัด ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การถูกลั่นแกล้ง รังแกทั้งทางวาจาและร่างกาย และการมีปัญหภายในครอบครัว มีอัตราที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นภายในโรงเรียน ซึ่งตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมองว่ายังมีนักจิตวิทยาโรงเรียนไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงได้ประสานความร่วมมือไปยังสมาคมจิตวิทยาแนะแนว และสมาคมจิตวิทยาคลินิก และกำหนดให้มีการพัฒนาครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้กับสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 คน 1 สถานศึกษา (1 School 1 Psychologist) เพื่อให้ครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด มีสมรรถนะในการนำจิตวิทยาไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังเห็นว่าควรที่จะมีนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ทุกเขต เขตละ 1 คน จึงได้ดำเนินการเสนอขออัตราพนักงานราชการตำแหน่งนักจิตวิทยา จำนวน 225 อัตรา เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่ ซึ่งมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขภายในพื้นที่ด้วย โดยหวังว่าจะเป็นการป้องกันเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก ทำให้เรื่องราวเหล่านี้เกิดขึ้นให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น

สำหรับบทบาทนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงเปรียบเสมือนผู้ช่วยเหลือและแนะนำนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา สังคม และอารมณ์เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยให้คำปรึกษาและแนะแนว ประสานงานกับครู ผู้ปกครองและผู้บริหาร เพื่อหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็ก ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจพัฒนาการของเด็กและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ เสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างครู ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนให้มีความ

แน่นแฟ้นมากขึ้น รวมถึงให้คำแนะนำด้านจิตวิทยาเพื่อช่วยแก้ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หรือปัญหาในครอบครัวที่มีผลกระทบต่อผลการเรียน ให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่นักเรียนและครอบครัวเพื่อแก้ปัญหาในเรื่อง การปรับตัวและการเรียนรู้ และพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมในการเรียนรู้ของเด็กอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้คู่มือการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับหน่วยงาน ภายในและภายนอก
2. เพื่อใช้คู่มือการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแนวทาง ปฏิบัติงานให้แก่ครูนักจิตวิทยาโรงเรียนและโรงเรียนในสังกัด
3. เพื่อใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ป้องกัน แก้ไขปัญหาและ ส่งต่อนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถใช้คู่มือการปฏิบัติงานฯ เป็นแนวทางการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอก
2. ครูนักจิตวิทยาโรงเรียนและโรงเรียนในสังกัด สามารถเข้าถึงเครื่องมือและใช้คู่มือการปฏิบัติงานฯ เป็นแนวทางปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้
3. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ค้ำครอง ป้องกัน แก้ไขปัญหาและส่งต่อนักเรียนตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุดตามคู่มือการปฏิบัติงานฯ

ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ครูนักจิตวิทยาโรงเรียน ครูประจำชั้น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงผู้ปฏิบัติงานหรือ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ป้องกัน แก้ไขปัญหาและส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการดูแล ช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ
ของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

ชื่อ-สกุล นายศิขริน...แสนทา

ตำแหน่ง นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต.3

คำอธิบาย : นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา คือ ผู้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา สังคม และอารมณ์เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และส่งเสริมให้เกิดคุณประโยชน์ในการเรียนรู้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

หน้าที่รับผิดชอบ

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้นที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการในการทำงาน ปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ด้านการปฏิบัติการ

- 1.1 ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.2 วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และวางแผนการแก้ไขปัญหา
- 1.3 ประเมิน สัมภาษณ์ วิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหาอธิบาย ทำนายแนวโน้ม พฤติกรรม อารมณ์ ความคิด พัฒนาการ ศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัด บุคลิกภาพ สาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น
- 1.4 ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และบำบัดครอบครัวเพื่อการบำบัดและแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือปัญหาที่ซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่อง ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง ฯลฯ
- 1.5 ปรับพฤติกรรม พัฒนาสุขภาพทางจิตใจ สังคม อารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้น เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเอง ปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัว

หรือวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสม

1.6 ให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กที่มีสติปัญญาบกพร่อง เป็นต้น

1.7 ส่งเสริม ป้องกัน ฝ่าละออง ระงับ แก้ไขปัญหา พฤติกรรม สุขภาพจิตของนักเรียน ด้วยเครื่องมือและกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.8 รวบรวม ศึกษาข้อมูล วิจัยด้านจิตวิทยา และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านจิตวิทยา สุขภาพจิต

1.9 สรุปสถิติ รายงานผลการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อประกอบการวางแผน พัฒนาการปฏิบัติงาน

2. ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงาน หรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

3. ด้านการประสานงาน

3.1 ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

3.2 ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

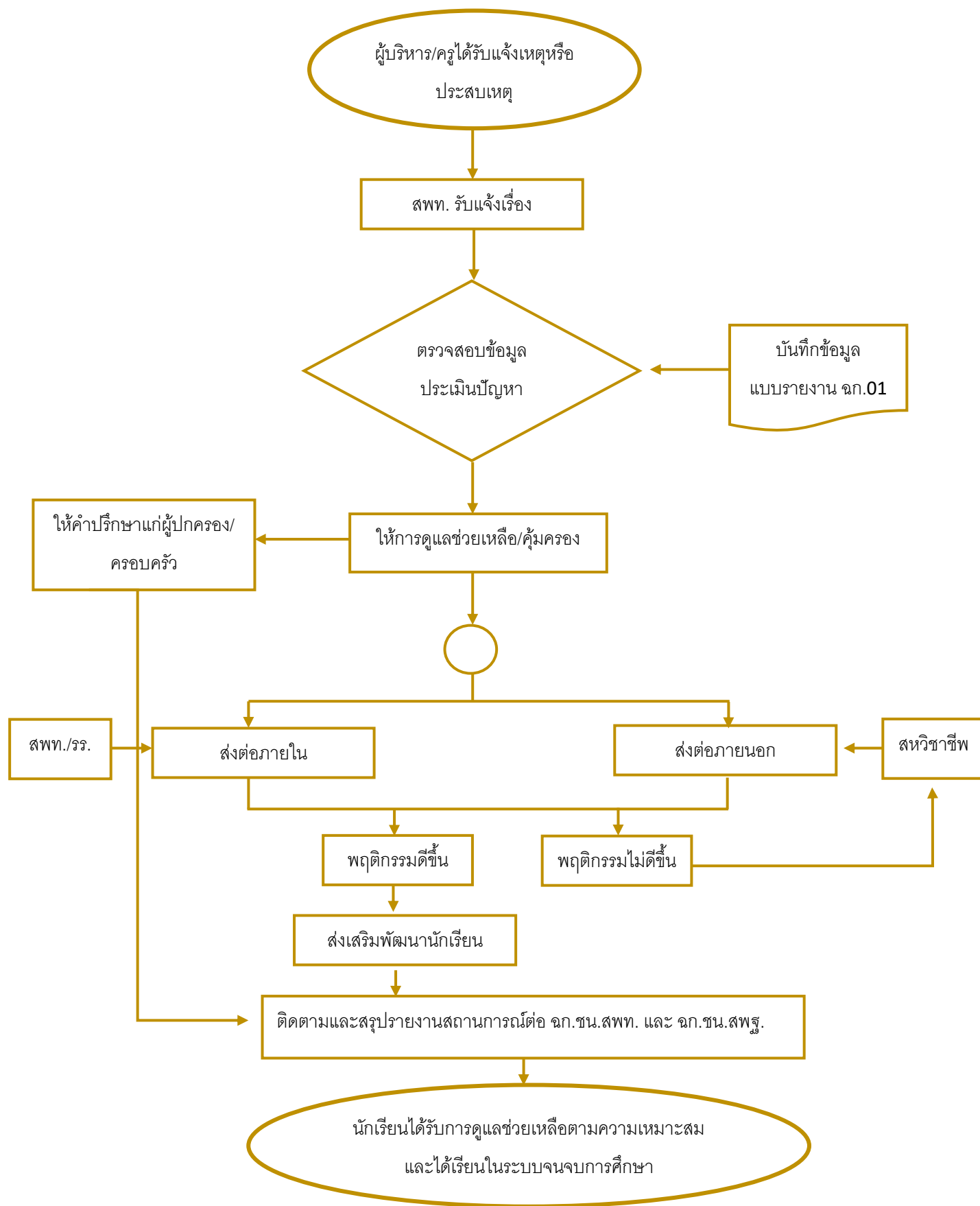
3.3 ประสานการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอก กรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือเฉพาะ ด้านและการรับส่งกลับเข้าสู่ระบบโรงเรียน

4. ด้านการบริการ

4.1 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้วิชาการจิตวิทยา วิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ ประทับใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4.2 ถ่ายทอด ฝึกอบรม องค์กรความรู้ เทคโนโลยีด้านจิตวิทยา จัดทำแผนการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ

แผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการของนักจิตวิทยาโรงเรียน
ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข

การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับ และคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ การอบรมสั่งสอน การดูแลด้วยการเอาใจใส่สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัย การจัดการเรียน การสอนต้องครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งสอนทักษะชีวิต ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มี ศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ นั่นคือ เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนดี เก่ง และมีความสุข”

นอกจากนี้ ครูต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้ และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียน และแก้วิกฤติทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงาน กิจกรรมที่ส่งเสริม ความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนนำระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน โดยการนำกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหา และการ ส่งต่อไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เด็กนักเรียนจะต้องได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และดูแล โดยมี ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อน เพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัย ให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็ก นักเรียน รวมทั้งการปกป้อง คุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

คำนิยามเกี่ยวกับการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

การคุ้มครอง หมายถึง การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิด เด็กนักเรียนที่ถูกระทำรุนแรง หรือถูกล่วงละเมิด และเด็กนักเรียนที่ถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมีระบบและขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เป็นหลักสอดคล้องกับหลักปฏิบัติตาม กฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

การช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนา เต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการ ดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

นักเรียน หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

เด็กนักเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการ สมรส และเป็นเด็กนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

บิดามารดา หมายถึง บิดามารดาของเด็กนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึง พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่น ซึ่งรับเด็ก นักเรียนไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐ และเอกชน

ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด/ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

ฉก.ชน.สพฐ. หมายถึง ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฉก.ชน.สพป./สพม. หมายถึง ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งกระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่งานส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล บ้านพักเด็กและครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) หมายถึง ศูนย์ช่วยเหลือสังคมภายใต้ชื่อ OSCC (One Stop Crisis Center) เป็นศูนย์บริการประชาชน ผู้ประสบปัญหาที่มีลักษณะบูรณาการและครบวงจร โดยมีหน้าที่รับแจ้งเหตุ เบาะแส ประสาน ส่งต่อ และติดตามการใช้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตั้งครุฑไม่พร้อม การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก การกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

กระบวนการและบทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน

การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สถานศึกษาและครูต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน เพื่อเด็กนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างมี ศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ครูและสถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ซึ่งมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ได้รับแจ้งเหตุ หรือประสบเหตุ
2. บันทึกข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01 รายงานเหตุการณ์ และแจ้งไปยังศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือ เด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากกรณีต้องการพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งตามสภาพ ปัญหาที่ต้องการช่วยเหลือ เช่น ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กนักเรียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 24 ตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง โรงพยาบาล เป็นต้น
3. ผู้ที่ได้รับแจ้งเหตุดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นโดยทันที
4. ให้การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน

5. กรณีเด็กนักเรียนมีความเสี่ยงต้องได้รับการคุ้มครอง ให้จัดเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองขั้นต้นกับเด็กนักเรียน ผู้ประสบเหตุ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลความปลอดภัยของเด็กนักเรียน พร้อมดำเนินการหาข้อมูล ข้อเท็จจริง และกรณี เร่งด่วนให้รายงานหน่วยงานต้นสังกัดทันที

6. กรณีเด็กนักเรียนพึงได้รับการสงเคราะห์ ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการสงเคราะห์

7. ประสานข้อมูล จัดทำ/จัดเก็บข้อมูลสถานศึกษา และรายงานไปยัง สพป./สพม./สพฐ. และผู้เกี่ยวข้องทราบ

8. รายงานและประสานความร่วมมือเพื่อส่งต่อความรับผิดชอบด้านข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง

9. ติดตามสถานการณ์ ทบทวนการดำเนินงาน และรายงานสถานการณ์ต่อศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กรณีเร่งด่วนของการรายงาน

1. กรณีเป็นข่าว สื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้สถานศึกษา ประมวลสถานการณ์แล้วรายงานต่อต้นสังกัด ทันทีตามช่องทางการสื่อสาร เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมออนไลน์ โทรศัพท์ โทรสาร และหนังสือราชการ

2. กรณีถูกฉ้อ/รุนแรงให้รายงานต่อต้นสังกัดทราบทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง ตามแบบรายงาน ฉก.01 โดยติดตามผลพร้อมรายงานเป็นระยะ

3. กรณีเรื่องยุติแล้ว ให้รายงานการดำเนินงานตามแบบสรุปผลการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนตามลำดับขั้น

เพื่อให้การรายงานมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรติดตาม ตรวจสอบผลการรายงานอีกครั้ง พร้อมทั้งจัดเก็บ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการดำเนินงานต่อไป

บทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน

บทบาทของนักจิตวิทยา

1. ให้การสนับสนุนสถานศึกษา ให้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความรู้

2. ส่งเสริมสถานศึกษาในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน และให้คำปรึกษาแก่ครูและเด็กนักเรียน

3. ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้จัดสิ่งแวดล้อมและเฝ้าระวังปัจจัย/พื้นที่เสี่ยงด้านสังคมรอบ ๆ ตัวเด็กนักเรียน

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนทั้งในและนอกชั้นเรียน

5. ให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาและครูในการดูแลสุขภาพเด็กนักเรียนขณะอยู่ในสถานศึกษา
6. ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานร่วมกับพ่อแม่และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ของสถานศึกษา

7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กนักเรียน
8. สร้างเครือข่าย/ประสานความร่วมมือในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
9. มีเครื่องมือในการติดตามสถานะเด็กนักเรียน
10. ให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนเบื้องต้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์

ผิดปกติกับเด็กนักเรียน

11. รายงานต่อ อ.ก.ชน.สพป./สพฐ. เมื่อพบเหตุความผิดปกติ

บทบาทสถานศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง โดยจัดระบบคัดกรอง ระบบการเข้าถึงสถานะปัญหาของเด็กนักเรียน ระบบการประเมินสถานะปัญหา และระบบการให้คำปรึกษา

3. ป้องกันและเฝ้าระวังเพื่อไม่让孩子นักเรียนเสี่ยงต่อภัยอันตราย ป้องกันให้เด็กนักเรียนปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและบุคคล โดยสถานศึกษาจะต้องหามาตรการป้องกัน แกไขบริเวณเสี่ยงอันตราย และมีระบบกฎเกณฑ์ความปลอดภัยที่เหมาะสม

4. จัดระบบงานและกิจกรรมให้กับเด็กนักเรียนและผู้มีส่วนร่วม
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแจ้งเหตุ พร้อมทั้งรายงาน สพป./สพม. ทราบ

แหล่งช่วยเหลือ

1. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. สถานพยาบาล/โรงพยาบาลจิตเวช/นักจิตวิทยา
4. สถานีตำรวจ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ปปส.
7. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
8. ศาลเยาวชนและครอบครัว

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีล้วงละเมิดทางเพศ

กรณีล้วงละเมิดทางเพศ

การล้วงละเมิดทางเพศ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ ในสังคม ทั้งการล้วงละเมิดด้วยคำพูด การสัมผัส การแอบดู รวมถึงการกระทำรุนแรงทางเพศ เด็กนักเรียนจึงควรรู้วิธีป้องกัน และหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การล้วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเสียหายเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ได้แก่ กระทำชำเรา อนาจาร เป็นต้น ผู้ที่ถูกล้วงละเมิดทางเพศจะได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ

มาตรการป้องกัน

1. ให้ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ครู เด็กนักเรียน และผู้ปกครอง ในการป้องกันหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์การล้วงละเมิด และสร้างกลไกการป้องกันเด็กนักเรียนจากการถูกล่วงละเมิด
2. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา เอาใจใส่เด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และต้องทำงานเป็นทีม
3. ให้สถานศึกษาดูแลพิทักษ์ ปกป้อง และคุ้มครองเด็กนักเรียน ไม่ให้ถูกล้วงละเมิดทางเพศจากบุคคลทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกสถานศึกษา
4. จัดสถานที่ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม เช่น มีกล้องวงจรปิด มีการจัดตั้งเวรยามตรวจตราพื้นที่จุดเสี่ยง เพื่อไม่ให้เกิดการล้วงละเมิดระหว่างครูกับเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนกับเด็กนักเรียน และจากบุคคลอื่น
5. สถานศึกษาสอนเรื่องเพศศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยเฉพาะการดูแลป้องกัน ตนเองของเด็กนักเรียนให้ปลอดภัยจากการถูกล้วงละเมิดทางเพศ
6. กำหนดโทษและมาตรการที่เข้มแข็งต่อผู้กระทำผิดรุนแรง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อเท็จจริง และปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทันที
2. ตรวจสอบข้อมูลประวัติเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01
3. ประสานทีมสหวิชาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 เป็นต้น

4. เชิญผู้ปกครองเด็กนักเรียนทั้งสองฝ่าย/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมา พุดคุย/ รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
5. ประสานศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำเด็กนักเรียนเข้ารับการตรวจรักษา ด้านร่างกายและจิตใจภายใน 24 ชั่วโมง
6. แจ้งผู้ปกครองเด็กนักเรียนหาแนวทางและวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียน
7. ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ พกพิทักษ์สิทธิผู้ถูกรุ้กระทำและผู้กระทำ
8. กรณีเด็กนักเรียนกับครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ตรวจสอบประวัติครู ให้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา มาปรึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในสถานศึกษา และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบทันที
9. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำการละเมิด ให้ดำเนินการทางวินัย สรุปลง และจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษาทราบ
10. ติดตามผล/เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ
11. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครอง และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ต่อไป

มาตรการการดำเนินงานของผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ.

1. ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที กรณีเร่งด่วน
2. มอบทีมผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. ประสานงานกับทีมสหวิชาชีพ เข้าช่วยเหลือเด็กนักเรียนเมื่อทราบ และตรวจร่างกายภายใน 24 ชั่วโมง
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ ให้รายงานผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ
6. ครูล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจอย่างแสนสาหัส มีข้อร้องเรียน และมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ ให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่มีอำนาจ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว
7. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ประชุม วางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล
8. สถานศึกษาต้องดำเนินระงับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ

9. เมื่อปรากฏว่า มีเด็กนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงทันทีและให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ให้ทราบผลอย่างช้าภายใน 10 วัน และถ้าเห็นว่ากระทำผิดทางวินัยให้ดำเนินการทางวินัยทันทีพร้อมกับให้พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน

10. ห้ามช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้ไม่ต้องรับโทษหรือเข้าไปไกล่เกลี่ย ประนีประนอมความกับผู้เสียหาย

11. ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองพาเด็กนักเรียนผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจร่างกายโดยเร็ว อย่างช้าภายใน 72 ชม. นับแต่เกิดเหตุเพื่อเป็นหลักฐานในคดี

12. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถูกร้องเรียนกล่าวหา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญากรณีมีพฤติการณ์ล่วงละเมิดสิทธิทางเพศเด็กนักเรียน ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบข้อเท็จจริง และรายงานการดำเนินการ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบโดยด่วน

13. กรณีปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้น และมีเหตุอันน่าเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชา ย้าย ผู้ถูกกล่าวหาออกจากสถานศึกษา เพื่อให้ได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ชัดเจน หรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ป้องกันการข่มขู่ผู้เสียหายหรือพยาน และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเด็กนักเรียน

14. เมื่อปรากฏมูลกรณีอันเป็นความผิดทางวินัยร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญา ว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าหากผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดความเสียหาย หรือผู้นั้น มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าถ้าคงอยู่ในหน้าที่ราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อความไม่สงบ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวน

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีความรุนแรง

กรณีความรุนแรง

ความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั่วทุกพื้นที่ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะอยู่ในภาคไหนในประเทศไทยในบริบทสังคม อย่างไรก็ตามความรุนแรงต่อเด็กนักเรียน ที่เกิดขึ้นหลายแห่ง อาจมีรูปแบบคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างตามสถานการณ์ส่วนสาเหตุบ่มเพาะ และเอื้อต่อการ เกิดความรุนแรงเหล่านั้น มีทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป

ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ หรือ ทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกรกระทำทั้งด้านร่างกาย และจิตใจในที่นี่ได้แบ่งความรุนแรง ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ ตะ ต่อย การใช้อาวุธ และการลงโทษ เด็กนักเรียนที่เกินกว่าเหตุในสถานศึกษาและครอบครัว เป็นต้น

2. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม ต่ำว่า ให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมานให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขัง ควบคุม ไม่ให้แสดงความคิดเห็น การทู่ทวง การเลือกปฏิบัติการเอาเปรียบ การตักตวงผลประโยชน์การถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู

3. ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดูการจับต้องของ สงวน การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อลดปัญหาความรุนแรง ส่วนหนึ่งจึงต้องมุ่งที่การปรับเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อเดิม เพื่อให้ทุกคน เกิดความตระหนักว่า ความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้และมีผลกระทบมาก ยอมรับว่าปัญหาความรุนแรง ไม่ใช่เรื่อง ส่วนตัวที่ต้องอับอายหรือปกปิด แต่ต้องแสวงหาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องหา ทางแก้ไข ตลอดจน แสวงหาข้อมูล แนวทางการป้องกันการแก้ไขปัญหา และแหล่งช่วยเหลือต่าง ๆ

มาตรการป้องกัน

การป้องกันการใช้ความรุนแรงในเด็กนักเรียนนั้น ไม่ควรทำเพียงเพื่อเพราะต้องการเร่งหาทางออกแบบ ชั่วคราว ในเวลาที่มีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น จากนั้นก็เงียบหายไป ซึ่งจะไม่สามารถป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรม ก้าวร้าว และรุนแรงในระยะยาวได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนจึงเป็นการป้องกัน และปกป้องเด็ก นักเรียนจากความรุนแรง การแสวงหาประโยชน์การละเลยทอดทิ้ง หรือรูปแบบการกระทำต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อร่างกาย จิตใจ พัฒนาการและศักดิ์ศรีของเด็กนักเรียน ดังนี้

1. สพฐ. และ สพป./สพม. ควรกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกสถานศึกษาจัดทำโครงการ เพื่อเสนอแนว ทางแก้ไข และป้องกันอย่างชัดเจน และเป็นขั้นตอน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะสั้น และพัฒนาครูให้เป็น

แบบอย่าง สามารถแก้ไข ความรุนแรงที่เกิดขึ้น จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้เด็กนักเรียนเห็นคุณค่า ศักยภาพของ ตัวเอง โดยสอดแทรกค่านิยม รู้ แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย เน้นการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญ คือ การแก้ไขและป้องกันการใช้ความรุนแรงให้เป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง ตลอดจนกระตุ้นให้สื่อต่าง ๆ นำเสนอเนื้อหาและผลงานที่สร้างสรรค์

3. จัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาครีหรือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดกับเด็กนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น สายด่วน Facebook Twitter Instagram LINE และเว็บไซต์แจ้งข่าวกรณีเด็กนักเรียนขาดเรียน/กิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น

4. ครูจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม สร้างความตระหนักในคุณค่าแห่งตน การมุ่ง อนาคต และความสำเร็จ การคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ ทักษะการควบคุมอารมณ์ เป็นต้น

5. ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน สารวัตรนักเรียน ยามรักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาความ ปลอดภัยแก่เด็กนักเรียน ทุกอาคาร บริเวณจุดอับ และจุดเสี่ยง ตลอดจนดูภาพจากกล้องวงจรปิดที่ติดตั้งไว้ทั่วบริเวณ สถานศึกษา หากมีสิ่งบอกเหตุว่าจะเกิดความรุนแรง ให้เร่งรีบดำเนินการแจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาทันที เช่น มีคนแปลกหน้ามาบริเวณหน้าสถานศึกษา พกพาอาวุธ ขับขี่จักรยานยนต์ เป็นต้น

6. พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนในครอบครัวเป็นผู้ใกล้ชิด และมีบทบาทสำคัญในการลดแรงกระตุ้น พฤติกรรม ก้าวร้าว และความรุนแรงในเด็กนักเรียน โดยการขัดเกลาพฤติกรรมลูกตั้งแต่ปฐมวัย เช่น การเป็น แบบอย่างที่ดีแก่ลูก ให้เวลากับลูกอย่างเพียงพอ ไม่ปล่อยปละ ละเลยลูก ในการรับสื่อหรือการคบเพื่อน และเอาใจ ใส่ในเรื่องต่าง ๆ เมื่อพบเห็นลูกมีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรเรียกมาพูดคุยสื่อสารกับลูก ด้วยความรัก และมีเหตุผลเป็นหลักว่าสิ่งใดทำได้สิ่งใดทำไม่ได้ เพราะเหตุใด และผลที่จะเกิดตามมานั้นคืออะไร

7. ครูลงโทษเด็กนักเรียนเกินกว่าเหตุ เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง มีข้อร้องเรียน และเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนัก การศึกษาพิเศษหรือผู้ที่มีอำนาจสั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

8. เด็กนักเรียนถูกรกระทำด้วยอาวุธปืน มีด และของมีคมอื่นใด ถูกแขวนคอ ถูกกรอกยาพิษ ถูกกักขัง บริเวณ จากเด็กนักเรียนด้วยกันเองหรือจากบุคลากรทางการศึกษา ที่ส่งผลให้เด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือสูญเสียชีวิต ในสถานศึกษา อันเนื่องจากผู้ อำนวยการสถานศึกษาปล่อยปละ ละเลย ในการกำกับ ดูแล ตรวจตรา มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา/ผู้อำนวยการ สำนักการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่มีอำนาจ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษโดยไม่ชักช้าและเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริง โดยเร็ว

9. สถานศึกษาต้องดำเนินการเลือกตั้ง ระบุภัยเหตุอันตรายจากบุคคลภายนอกจากการใช้ความรุนแรง
10. หากมีการลงโทษเด็กนักเรียนที่รุนแรงเกินกว่าเหตุด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม จะถือว่าผู้อำนวยการโรงเรียน/ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการการศึกษาพิเศษ ขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และอาจถูก ดำเนินการทางวินัยตามสมควร
11. กรณีครูลงโทษเด็กนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเข้าไปตรวจดูรายงานต้นสังกัด ตามลำดับ และให้ความคุ้มครองช่วยเหลือเยียวยาแก่เด็กนักเรียนตามสมควร

แนวทางการช่วยเหลือ

1. กรณีเกิดเหตุความรุนแรงในสถานศึกษาหรือบริเวณใกล้เคียง ครูผู้ประสบเหตุพิจารณาว่าเหตุการณ์นั้น ๆ รุนแรงเพียงใด สามารถหยุดพฤติกรรมของเด็กนักเรียนได้ด้วยตนเองหรือไม่เพียงใด หากเกินกำลังให้หาคนช่วยเหลือ ในการระงับเหตุแล้วแจ้งให้ครูที่ปรึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที
2. ครูที่ปรึกษา/ครูผู้ประสบเหตุ พุดคุย ให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจแก่เด็กนักเรียน รอจนเด็กนักเรียนผ่อนคลายลง ประสานเชิญผู้ปกครองมาพบเด็กนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของเด็กนักเรียนด้วยตนเองแล้ว ร่วมกันแสวงหาแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนไม่ให้เกิดกลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรงขึ้นอีก
3. หากคู่อริอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน และเมื่อความขัดแย้งลดลงครูฝ่ายปกครองจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบ เพื่อปรับความเข้าใจและสร้างความรักความสามัคคีกัน
4. หากคู่อริเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา
5. จัดให้มีเด็กนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ระหว่างปรับพฤติกรรม คอยช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษา
6. ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก
7. กรณีเหตุการณ์รุนแรง ให้รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน 24 ชั่วโมง ถึง กก.ชน.สพป./สพม.
8. เมื่อเด็กนักเรียนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว หรือมอบตัว ทางสถานศึกษาต้องออกหนังสือรับรองการเป็นเด็กนักเรียนให้
9. กรณีต้องการประกันตัวนักเรียน สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการในการประกันตัวได้

มาตรการการดำเนินงานของผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ.

1. กรณีเด็กนักเรียนถูกดำเนินคดีผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. รายงานให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที
2. มอบหมายทีมผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที

3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงานผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. ให้รายงาน เลขานุการ กพฐ. ทราบทันทีและทำความเข้าใจกับสื่อมวลชน
5. ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. มอบเป็นนโยบาย และสั่งการแก่สถานศึกษาในสังกัด เพื่อปฏิบัติ เป็นแนวทางเดียวกัน

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่เด็กนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2562 กฎกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของ สพฐ. ตามลำดับ สถานศึกษากำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการในการป้องกันการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

2. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

3. สถานศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ครูบิดา มารดา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้อง

4. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

5. สถานศึกษาเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และเด็กนักเรียน เพื่อมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

6. ตามนโยบายของ สพฐ. ปีงบประมาณ 2563 นโยบายที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดการเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แบ่งเป็น

6.1 สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทกับพื้นที่

6.2 การยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภท ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามบริบทของ พื้นที่

6.3 จัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียนทุกกลุ่ม และสถานศึกษาทุกประเภทอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

6.4 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

แนวทางการช่วยเหลือ

การเรียกเก็บเงินจากเด็กนักเรียนตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนรับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น
2. เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว
3. หากการดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
4. สถานศึกษาติดตามความคืบหน้าเพื่อหาทางกำหนดมาตรการในการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือ

ต่อไป

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีนักเรียนออกกลางคัน

นักเรียนเด็กนักเรียนออกกลางคัน

การออกเรียนกลางคัน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนหายไปจากระบบสถานศึกษา ขาดการติดต่อกับครูที่ปรึกษา หรือครูผู้สอน จนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยมีสาเหตุมาจากตัวเด็กนักเรียน ครอบครัว สถานศึกษา หลักสูตร สภาพแวดล้อมและสังคม (นิพนธ์ แก้วเกิด : 2555)

มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายของ สพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ
2. สถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการในการป้องกันเด็กนักเรียนออกกลางคัน
3. สถานศึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 และแนวทางดำเนินการในการช่วยเหลือและติดตามเด็กนักเรียนมาเรียน

4. สถานศึกษาดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อหาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ประสบปัญหาและอาจออกเรียนกลางคัน

5. สถานศึกษาติดตาม ผลการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน

แนวทางการช่วยเหลือ

1. สํารวจข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
2. สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแยกปัญหาและหาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหาแต่ละด้าน
3. ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และประสานเครือข่าย ผู้นำ/แกนนำชุมชน เพื่อติดตามเด็กนักเรียนให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
4. ติดตาม และสรุปผลการช่วยเหลือเด็กนักเรียนออกเรียนกลางคัน

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

เด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

มาตรการป้องกัน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนศึกษาระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไข เพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. ประชุมครูผู้สอนเพื่อชี้แจงซักซ้อมความเข้าใจให้ทราบถึงแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและ ประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ครูผู้สอนแจ้งระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เด็กนักเรียน ทราบ
4. จัดให้มีการสอนปรับพื้นฐานความรู้สอนซ่อมเสริม และสอบซ่อมให้กับเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล สํารวจจัดทำข้อมูลเด็กนักเรียนที่ติด 0 ร และ มส. และแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบ ผลการเรียนของเด็กนักเรียน
2. ประชุมวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.
3. ดำเนินการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส. ตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
4. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีตั้งครรภ์ในวัยเรียน

ตั้งครรภ์ในวัยเรียน

ตั้งครรภ์ในวัยเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่ตั้งครรภ์หรือสงสัยว่าตั้งครรภ์ไม่ได้มีการวางแผนจะให้เกิด โดยมี สาเหตุจากการไม่มีความรู้ขึ้นความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคุมกำเนิด การถูกข่มขืนจนตั้งครรภ์ ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านภาวะต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดาเด็กในครรภ์ เป็นต้น

มาตรการป้องกัน

1. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เอาใจใส่เด็กนักเรียน อย่างใกล้ชิด และต้องทำงานเป็นทีม
2. สถานศึกษาสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนถึงแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการป้องกันแก้ไข ให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์เบื้องต้น และตั้งครรภ์ในวัยเรียน
3. จัดทำฐานข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนตามกระบวนการคัดกรองระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งมีรายชื่อเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคันหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงด้านต่าง ๆ โดยแจ้งผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้ทราบ และเผื่อระวังช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหา โดยการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม หากไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ให้ส่งต่อจะเป็นภายในหรือภายนอกแล้วแต่กรณี
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้กับเด็กนักเรียนเรื่องเพศศึกษาตามความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กนักเรียน
5. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรการในการเผื่อระวังเด็กนักเรียนหญิงและเด็กนักเรียนชายกลุ่มเสี่ยงที่อาจจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเน้นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงลึก และวิธีการที่หลากหลายทันสมัย

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ตรวจสอบข้อมูลเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ครูให้การแนะนำและช่วยเหลือเด็กนักเรียนในเบื้องต้นทั้งสองฝ่าย และบันทึกข้อมูลตามแบบรายงาน
ฉก.01
3. พาเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย
4. เชิญผู้ปกครองของคู่กรณีหรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ ผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
5. จัดผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
6. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือ และทีมสหวิชาชีพ เช่น สพท. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว โรงพยาบาล เป็นต้น

7. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก หรือแนวทางในการประกอบอาชีพ สำหรับเด็กกำพร้า

8. สถานศึกษาต้องไม่ผลักดันให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษา หากทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนตามความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งประสานทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือ/ส่งต่อ

9. สรุปรายงานผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงานของ สพป.

1. ผอ.สปป. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที
2. มอบทีม ผก.ชน.สปป. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้นภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สปป. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีมีภาวะจิตเวช

ภาวะจิตเวช

ปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ซ้ำตัวตาย ส่งผลกระทบต่อสังคม และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนไป รวมถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ถ้าขาดการจัดการดูแลที่ไม่เหมาะสม อาจเกิดการเจ็บป่วย การฆ่าตัวตาย ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรของประเทศ

ภาวะทางจิตเวช หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านอารมณ์ความคิดหรือพฤติกรรม ซึ่งผู้นั้น ต้องได้รับการช่วยเหลือ เพราะถ้าปล่อยไว้อาจเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้

มาตรการป้องกัน

1. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครูที่ปรึกษาดูแล เอาใจใส่เด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด จะทำให้มีโอกาสรับรู้ปัญหา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาย้ำให้ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนประเมิน และสังเกตเด็กนักเรียนในทุกครั้งก่อนการสอนหรือ ทำกิจกรรม
3. จัดกิจกรรมทักษะชีวิตในสถานศึกษา
4. พัฒนาครูที่ปรึกษาให้เป็นครูแนะแนว และนักจิตวิทยาประจำชั้นเรียน
5. การใช้เครื่องมือประเมิน/วัดสุขภาพจิตของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูตรวจสอบข้อมูลประวัติเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01
2. รายงานผู้บังคับบัญชา ร่วมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา
3. ผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
4. เชิญผู้ปกครอง/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนไว้วางใจ เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย และให้คำปรึกษา
5. กรณีเด็กนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ก้าวร้าว ความรุนแรง เสี่ยงต่อการทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง หรือได้รับอันตรายประสานทีมสหวิชาชีพเพื่อช่วยเหลือ/ส่งต่อเด็กนักเรียน
6. สรุปรายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหาร
7. บันทึกในสมุดหมายเหตุประจำวันของสถานศึกษา
8. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้ำครอง ช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

ข้อสังเกต

ในการประเมินถ้าพบอาการที่อาจเกิดอันตรายแก่ตัวเด็กนักเรียน หรือผู้อื่นได้จะต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิด และเร่งด่วนให้ประสาน การส่งต่อ คือ

1. ระดับความรู้สึกตัว สับสน งุนงง ไม่ค่อยรู้สึกตัว หรือไม่รู้สึกตัว
2. ลักษณะที่ปรากฏ มีพฤติกรรมรุนแรง เช่น เอะอะ ก้าวร้าว หรือไม่เป็นมิตร พกอาวุธ แสดงท่าทางต่อสู้ หรือมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา หรือเกือบตลอดเวลา ระมัดระวังตัวมาก หวาดระแวง หรือหวาดกลัว
3. มีอารมณ์ซึมเศร้าอย่างรุนแรง (โดยจะร่วมกับความคิด หรือความพยายามฆ่าตัวตายหรือไม่ก็ตาม) อารมณ์ โกรธ โดยเฉพาะอารมณ์โกรธที่เด็กนักเรียนควบคุมไม่ได้
4. ความคิด มีความคิดจะฆ่าตนเองหรือฆ่าผู้อื่น หวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย ความรู้สึกผิด ความคิดว่าตนเองไร้ค่า หมดหวัง ขาดที่พึ่งและโดดเดี่ยว
5. การรับรู้ (perception) มีประสาทหลอนทางหูเป็นเสียงตำหนิเสียงด่า เสียงสาปแช่ง เสียงขู่จะทำร้าย หรือเสียงสั่งให้กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะให้ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น เห็นภาพหลอน เช่น ภาพปีศาจมาหลอกหลอนหรือภาพคนถืออาวุธจะทำร้าย รวมทั้งการแปลสิ่งเร้าผิด เช่น เห็นกิ่งไม้ใกล้ๆ ตัวเป็นงูพิษกำลังจะกัดตน เป็นต้น

แนวทางการดำเนินงานของ สพป.

1. ผอ.สปป. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที กรณีเร่งด่วน
2. มอบทีม ผก.ชน.สปป. เข้าประสานทีมสหวิชาชีพ ช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สปป./สพม./สพฐ. และเลขาธิการ กพฐ. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีเด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต

เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต

เด็กนักเรียนติดเกม (สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) หมายถึง เด็กนักเรียนที่หมกมุ่นกับการเล่นเกม/หมกมุ่นในการใช้สื่อลามกอนาจาร ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร หรือหมกมุ่น ในกิจกรรมคาราโอเกะผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จนไม่สามารถควบคุมตนเองในเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ได้เล่น จะ กระทบกระวายใจมาก บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน จนส่งผลกระทบต่อตัวเด็กนักเรียน ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพลเมืองในสังคม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก กฎกระทรวงประกอบพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551)

เด็กนักเรียนเล่นพนัน หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุ่ม ในวงการพนัน ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นเด็กนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงิน และสิ่งของมีค่า ด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบและฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้เด็กนักเรียน ขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษากำหนดมาตรการป้องกัน โดยจัดทำระเบียบสถานศึกษา ว่าด้วยความประพฤติเด็กนักเรียน เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548
2. สถานศึกษากำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยง ให้ความรู้ ความเข้าใจ ทราบถึงประโยชน์ และโทษของการเล่นเกม การใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยส่งเสริมการจัดอบรม จัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และสังคม จัดค่ายกิจกรรม จัดโครงการหยุดการพนัน เปิดโอกาสให้เด็ก นักเรียนได้ค้นพบ และแสดงศักยภาพเชิงบวก กิจกรรมจิตอาสา สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ ให้เด็กนักเรียนได้ทำกิจกรรมตาม ความถนัด และความสนใจสนใจ เป็นการป้องกันมิให้เกิดนักพนันหน้าใหม่ และส่งเสริมให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวสร้างให้ เด็กนักเรียนห่างไกลการพนัน ห่างไกลการติดเกม เป็นต้น
3. สถานศึกษากำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมเร่งรัดพัฒนาครูประจำชั้น ให้สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งครูปกครองและครูแนะแนว เพื่อช่วยเหลือ สร้างเจตคติที่ดีในการปรับพฤติกรรมของเด็ก นักเรียนในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้านวิชาการ อาจมอบหมายงานให้เด็กนักเรียนได้ใช้ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่ท้าทาย เสริมสร้างความรู้สึกรักคุณค่าในตนเอง รวมถึง การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในโรงเรียน

4. สถานศึกษากำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กนักเรียนเรื่องการเล่นเกม/ สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการกำกับ ดูแล ติดตามพฤติกรรมของเด็ก นักเรียนขณะใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้านวิชาการ

5. มาตรการเฝ้าระวังโดยสถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายในรูปแบบ สหวิชาชีพในระดับสถานศึกษา ร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกันเฝ้าระวัง และขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายช่วยดูแลเด็กนักเรียนในด้านการพัฒนาทักษะชีวิต วิชาชีพ การสืบค้นข้อมูลในระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และการดูกีฬาผ่านเครือข่ายออนไลน์เพื่อป้องกันการเล่นการพนันในระบบกีฬา เป็นต้น

แนวทางการช่วยเหลือ

1. เร่งรัดพัฒนานักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้ความรู้ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว ในการเป็นผู้ให้คำแนะนำคำปรึกษาวิธีการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาหาแหล่งเรียนรู้โดยให้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมานำเสนอ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสนใจในด้านอื่น ๆ จะได้ไม่มุ่งเล่นเกมเพียงอย่างเดียว

2. เน้นการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง พบปะพูดคุย เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหา หรือใช้วิธีการเยี่ยมบ้าน เพื่อสืบเสาะหาข้อเท็จจริง หาแนวทางการแก้ไข เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และสถานศึกษา ปรับพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง

3. กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยเน้นการปรับพฤติกรรม แบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมเป็นระยะ หากพบว่าเด็กนักเรียนยังมี พฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

4. สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยความประพฤตินักเรียนเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อการเน้นภารกิจ เช่น หากพบว่าเด็กนักเรียนยังไม่ปรับพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

5. เร่งรัดจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนระดับสถานศึกษา โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา กำหนดนโยบาย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีกรอบทิศทางการทำงานเป็นแนวทางเดียวกัน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดนโยบาย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีกรอบทิศทางการทำงานเป็นแนวทางเดียวกัน

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณี เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

จากสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และท่ามกลางกระแส เศรษฐกิจสังคมที่มุ่งพัฒนาบ้านเมืองทำให้ขาดการดูแลส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคม ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เด็กนักเรียนถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย ปล่อยให้คนแก่หรือเครือญาติคอยดูแล รวมไปถึงเด็กนักเรียนที่ถูกปล่อยทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพังหรือบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ความสำคัญ เพิกเฉย ไม่สนใจ ก่อให้เกิดปัญหากับเด็กนักเรียน ปัญหาของสังคม เด็กนักเรียนมีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน กลายเป็นการทารุณกรรมที่นำไปสู่การทารุณในรูปแบบอื่นได้อีก เช่น การลักพาตัวเด็ก การใช้แรงงานเด็ก การค้า ประเวณี เป็นต้น

ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนจำเป็นต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมดูแลและช่วยเหลือ ครูรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะ ที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกัน การดำเนินชีวิตของเด็กนักเรียนจะต้องมีความสามารถ ในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญของปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

มาตรการป้องกัน

1. ครูรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา และการให้คำปรึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศกำกับและติดตาม ให้ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน หมั่นสังเกตพฤติกรรม และสภาพร่างกายเด็กนักเรียนทุกครั้งก่อนทำการสอน
3. การส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความสามารถตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของเด็กนักเรียน ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีการตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย
4. หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญกับปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษารับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ นำเด็กนักเรียนมาบันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด
2. จัดทำบันทึกรับแจ้งเหตุพร้อมประวัติและภาพถ่ายเด็กนักเรียน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของเด็กนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
4. รายงาน อค.ชน.สพป./สพม. ทีมสหวิชาชีพ และเจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
5. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา บำนาญ พื้นฐานในการดำรงชีวิต พื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น
6. เมื่อสถานการณ์เด็กนักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการป้องกันและพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดบริเวณปลอดภัย การเสริมทักษะการดูแลเด็กนักเรียน ทักษะการจัดการกับปัญหา และทักษะทางสังคม ให้กับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกันปัญหา

แนวทางการดำเนินงานของ สพป.

1. รับแจ้งเหตุจากสถานศึกษาและบุคคลอื่น ๆ
2. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน
3. ทีมเจ้าหน้าที่อค.ชน.สพป. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล เยี่ยมบ้าน สอบถามบุคคลแวดล้อม ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ได้รับมอบหมาย
4. ประเมินผล วิเคราะห์สถานการณ์และตรวจสอบข้อเท็จจริง
5. ประชุมผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง และทีมสหวิชาชีพ ร่วมปรึกษาเพื่อวางแผนการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อดำเนินการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กนักเรียนต่อไป
6. ติดตามประเมินสถานการณ์เป็นระยะ ๆ
7. การติดตามประเมินผลในการส่งต่อ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ
  - 7.1 กรณียุติเรื่อง ดำเนินการเมื่อเด็กนักเรียนคนดังกล่าวได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ
  - 7.2 กรณีปรับเปลี่ยนวิธีการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือ เด็กนักเรียน หลังจากพบว่าเด็กนักเรียนยังมีปัญหาไม่สามารถคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไขปรับเปลี่ยนวิธีการในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณียาเสพติด

ยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใด เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

มาตรการป้องกัน

1. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตให้เด็กนักเรียน
2. จัดกิจกรรมการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
3. พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้มแข็ง
4. การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ควรให้เด็กนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำและดูแล
5. สถานศึกษาต้องดำเนินการตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของ สพฐ.
6. สร้างเครือข่ายภายนอกในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา เช่น โครงการครู DEAR, โครงการ 1 โรงเรียน 1 ตำรวจ และโครงการตาสับปะรด เป็นต้น
7. จัดตั้งชมรมศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น TO BE NUMBER ONE และเพื่อนช่วยเพื่อน
8. ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูที่ปรึกษาคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้าน และการคัดกรองนักเรียน ออกมา 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มค้า
2. หากครูที่ปรึกษาพบเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และมียาเสพติดไว้ในครอบครองให้ดำเนินการ ดังนี้
  - 2.1 ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
  - 2.2 ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนกลุ่มเสพ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
  - 2.3 ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผล การดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษารับทราบ
  - 2.4 สถานศึกษารายงาน สพป./สพม.

3. กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย
4. กรณีเด็กนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรอง การเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณีอุบัติเหตุนอก-ในสถานศึกษา

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้ตั้งใจทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สินของเด็กนักเรียน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อสถานศึกษา เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนاجر รถรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนรถส่วนบุคคลของครูที่พาเด็กนักเรียน ไปทำกิจกรรม (รายละเอียดคู่มือแนวทางการปฏิบัติมาตรการการรักษาความปลอดภัย ของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 หน้า 39 - 51)

มาตรการป้องกัน

ปฏิบัติตามประกาศระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. 2562

แนวทางการช่วยเหลือ

1. แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือผู้อนุญาตให้เด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษาทราบ
3. แจ้ง สพป./สพม./สพฐ. ทราบเป็นการเบื้องต้นทันที
4. แจ้งทะเบียนรถประเภทรถที่ประสบอุบัติเหตุ เพื่อสถานพยาบาลจะได้ดำเนินการค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลจาก พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ โดยผู้ปกครองนักเรียนไม่ต้องสำรองจ่าย
5. จัดหาผู้ดูแลประสานงานติดตามอาการของเด็กนักเรียน และติดตามเรื่องการประกันภัย
6. แจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อเจ้าพนักงานไว้เป็นหลักฐานในการเรียกร้องสินไหมทดแทน
7. กรณีที่เด็กนักเรียนทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย ให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายและค่าสินไหมทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
8. กรณีเด็กนักเรียนเสียชีวิตให้ติดต่อขอรับใบรับรองของการเสียชีวิตจากสถานพยาบาลในพื้นที่

แนวทางการดำเนินงานของ สพป.

1. ผอ.สพป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบโดยทันที
2. มอบหมายให้ทีม ผ.ช.น. เข้าช่วยเหลือโดยทันทีกรณี เกิดเหตุในพื้นที่ไหนให้ ทีม ผ.ช.น.สพฐ. ให้ดำเนินการเข้าช่วยเหลือในเบื้องต้น พร้อมประสานงานกับทีม ผ.ช.น.สพป./สพม.ต้นทาง และ ผ.ช.น.สพฐ.

3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สพป./สพม. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้กับผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้รับการช่วยเหลือจนเสร็จสิ้นกระบวนการ

อุบัติเหตุในสถานศึกษา

อุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอันเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกาย และทรัพย์สิน โดยมีสถานการณ์เสี่ยง จากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

มาตรการป้องกัน

1. สร้างความตระหนักและให้ความรู้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา และเด็กนักเรียน
2. ตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
3. สำรวจจุดเสี่ยงภายในและรอบบริเวณสถานศึกษา (ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการ รักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556 หน้า 24 - 38) และหนังสือสพฐ.ด่วนที่สุดที่ ศธ 04277/136 ลว.15 มีนาคม 2556 เรื่อง การดูแลนักเรียนในระยะเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา
4. จัดระบบการเฝ้าระวัง เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณจุดเสี่ยง เป็นต้น
5. เตรียมบุคลากรและอุปกรณ์เครื่องมือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
6. จัดให้มีการทำประกันภัยอุบัติเหตุสำหรับเด็กนักเรียน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา
7. จัดระบบการรายงานเหตุไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น
2. ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และนำส่งสถานพยาบาลใกล้เคียง
3. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งบิดา มารดา/ผู้ปกครอง/ญาติ
4. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมบันทึกตามแบบรายงาน ฉก.01
5. ติดตามการช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีการกลั่นแกล้งรังแก

การกลั่นแกล้งรังแก

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

มาตรการป้องกัน

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการกระทำความผิดทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งรังแกและทักษะชีวิต
3. ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการเฝ้าระวัง
4. คัดกรองให้คำปรึกษากับเด็กนักเรียนและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
5. การเฝ้าระวังช่องทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแก

แนวทางการช่วยเหลือ

1. คัดกรองข้อมูลระดับความรุนแรงของการถูกกลั่นแกล้งรังแก
2. ให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ปัญหา
3. หากระดับปัญหาที่มีความรุนแรงให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษา
4. ส่งต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ปัญหา
5. ติดตามดูแลการให้ความช่วยเหลือส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

แนวทางการดำเนินงานของ สพป.

1. กรณีปัญหาที่มีความรุนแรงต่อบุคคล กลุ่มคน ให้รายงานเลขาธิการ กพฐ.
2. มอบหมายทีม อ.ก.ช.น. สพป. เข้าประสานดูแลช่วยเหลือ
3. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามข่าวให้รายงาน ผอ.สพป.
4. รายงานการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บังคับบัญชาทราบ

ภาคผนวก

ที่ ศธ.....

โรงเรียน.....

วัน เดือน ปีพ.ศ.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานข้อมูลนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย โรงเรียน.....มีนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต จำนวน.....
ราย ซึ่งโรงเรียนได้...(ได้ดำเนินการอะไรไปบ้าง เช่น ประเมินเบื้องต้น /ให้คำปรึกษานักเรียน/ส่งต่อจิตแพทย์) แล้ว

ในการนี้ โรงเรียน.....ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่
การศึกษา เพื่อ...(ให้คำปรึกษา/ประเมินด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม/ร่วมหาหรือหาแนวทางแก้ไข ฯลฯ) ในโอกาสต่อไป
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมอบหมายให้ ....(ชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ติดต่อกลับ).... เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

แบบรายงานข้อมูลนักเรียนที่ต้องการดูแลช่วยเหลือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

โรงเรียน .....

รายงานข้อมูล ณ วันที่ ..(วัน เดือน ปี พ.ศ.)..

ความเร่งด่วนของกรณีช่วยเหลือ ทั่วไป ด่วนที่สุด ภายในวันที่ ..(วัน เดือน ปี พ.ศ.)...

ชื่อ-นามสกุล	ระดับชั้น	ปัญหาที่พบ (อธิบายโดยสังเขป)	เอกสารแนบเพิ่มเติม (ใบรับรองแพทย์,ผลการประเมิน ฯลฯ)

สิ่งที่โรงเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว

.....
 .....

สิ่งที่โรงเรียนต้องการความช่วยเหลือ

.....
 .....

ข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือ

.....
 .....

ลงชื่อ .....

( )

ครูนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน

เบอร์โทร.....

ลงชื่อ .....

( )

ครูประจำชั้นผู้รับผิดชอบนักเรียน

เบอร์โทร.....

ลงชื่อ .....

( )

ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการ/ผู้รับรองข้อมูล

เบอร์โทร.....

หมายเหตุ : โปรดนัดหมายล่วงหน้าอย่างน้อย ๓-๕ วัน นับจากวันได้รับเอกสาร ยกเว้นกรณีช่วยเหลือแบบเร่งด่วน

เครื่องมือการประเมิน

และ

แบบวัดทางจิตวิทยา

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ชื่อ-นามสกุล (ต.ช. / ต.ญ. / นาย / นางสาว).....
 วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
 ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	มักก้มศีรษะมองสิ่งของ หนังสือ รูปภาพหรือ นำเข้ามาดูใกล้ๆ ตา		
๒	เมื่อดูป้ายข้อความ รูปภาพ วัตถุสิ่งของต่างๆ ตามสาธารณะ ต้องเข้าไปดูใกล้ๆ		
๓	ขณะอ่านหนังสือ มักจะอ่านซ้ำบรรทัดเดิม หรืออ่านข้ามบรรทัด		
๔	มักใช้ประสาทสัมผัสส่วนอื่น เพื่อสำรวจ / หาสิ่งของ ควบคู่กับการใช้สายตา		
๕	บอกรายละเอียดของภาพหรือสิ่งของไม่ได้		
๖	เดินด้วยความระมัดระวังกว่าปกติ เดินไม่คล่องตัว มักชนและสะดุดวัตถุ		
๗	หรีตา กระพริบตา ขยี้ตา กัดตา เมื่อใช้สายตามากๆ		
๘	เคลื่อนศีรษะไปมา เพื่อหาจุดที่มองเห็นชัดที่สุด		
๙	มักมีอาการปวดศีรษะ ปวดตา ตาลาย คันตา มองเห็นสิ่งของเคลื่อนไหวไปมา		
๑๐	บอกความแตกต่างของสีที่ใกล้เคียงกัน หรือสีที่ไม่ตัดกันไม่ได้ เช่น สีเขียวกับสีฟ้า สีแดงกับสีส้ม		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๕ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้จักษุแพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว).....เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว).....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ชื่อ-นามสกุล (ต.ช. / ต.ญ. / นาย / นางสาว).....
วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ไม่หันศีรษะหาเสียงเมื่อเรียกชื่อจากข้างหลัง		
๒	ไม่ตอบสนองหรือหันไปมองที่มาของเสียงซึ่งเกิดอยู่รอบๆ ห้อง		
๓	มักใช้ท่าทางในการสื่อความหมายกับผู้อื่นไม่ใช่ภาษาพูด		
๔	ออกเสียงในระดับเดียวกันแต่ไม่เป็นคำ		
๕	ในการสนทนาจะมองปากหรือจ้องหน้าจ้องตาผู้พูดตลอดเวลา		
๖	ตอบไม่ตรงคำถามหรือไม่ตอบคำถาม		
๗	พูดตามหรือเลียนเสียงพูดไม่ได้		
๘	เป็นหรือเคยเป็นโรคหูน้ำหนวก		
๙	การแสดงออกทางพฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่ส่งเสียงดังมากกว่าปกติ เช่น การเดินลงส้นเท้า การรับประทานอาหารโดยซ่อนกระตบจาน เป็นต้น		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)
ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว).....เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว).....
 ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....
 วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
 ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ทักษะการสื่อสาร		
๑	ใช้ภาษาไม่สมวัย		
๒	ไม่เข้าใจคำสั่ง ไม่สามารถทำตามคำสั่งได้		
	ทักษะการดูแลตนเอง		
๓	ไม่สามารถ หรือสามารถดูแลตัวเองในชีวิตประจำวันได้น้อย ในการรับประทานอาหาร / การอาบน้ำ / แปรงฟัน / การแต่งกาย		
๔	ไม่สามารถทำความสะอาดหลังการขับถ่าย		
	ทักษะการดำรงชีวิตภายในบ้าน		
๕	ต้องกระตุ้นในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอยู่เสมอ		
๖	ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ต่ำกว่าวัย		
	ทักษะทางสังคม/การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น		
๗	ชอบเล่นกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า หรือไม่สามารถเล่นกับเพื่อนตามวัย		
๘	เล่นเลียนแบบผู้อื่นอย่างไม่เหมาะสมกับวัย		
	ทักษะการรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน		
๙	มีปัญหาด้านพฤติกรรมในการใช้สิ่งของสาธารณะประโยชน์ เช่น ชอบทำลายหรือใช้อย่างไม่ระมัดระวัง		
๑๐	ไม่รู้จักวิธีการใช้ การจัดเก็บ และการดูแลรักษา ของส่วนรวม		
	ทักษะการรู้จักดูแลควบคุมตนเอง		
๑๑	เอาแต่ใจตนเอง มีอารมณ์โกรธ ฉุนเฉียวบ่อย ๆ		
๑๒	ไม่สามารถควบคุมตนเองทำตามสิ่งที่ต้องทำ		
	ทักษะการนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน		
๑๓	ลืมง่าย / จำในสิ่งที่เรียนมาแล้วไม่ได้		
๑๔	ไม่สามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ทักษะการทำงาน		
๑๕	ช่วงความสนใจสั้น ไม่สามารถรับผิดชอบงานที่ต้องทำ		
๑๖	ทำตามคำสั่งต่อเนื่อง ๒ คำสั่งขึ้นไปได้ยาก สับสนง่าย		
	ทักษะการใช้เวลาว่าง		
๑๗	สนใจสิ่งรอบตัวน้อย		
๑๘	ใช้เวลาว่างแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม		
	ทักษะการรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย		
๑๙	ดูแลสุขภาพตนเองได้น้อย เช่น ล้างมือไม่เป็น หรือไม่รู้จักรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์		
๒๐	มีความระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยตนเองน้อย		

หมายเหตุ ทั้งนี้พฤติกรรมดังกล่าวต้องเทียบเคียงกับพัฒนาการของเด็กทั่วไป
เกณฑ์การพิจารณา

แต่ละทักษะจะต้องมีผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทักษะว่าใช่ทั้ง ๒ ข้อ แสดงว่าไม่ผ่านทักษะนั้น และหากว่าพบทักษะการปรับตัวไม่ผ่านตั้งแต่ ๒ ทักษะขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว).....เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว).....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....
วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ด้านร่างกาย		
๑	มือวิ้งงว่ไม่สมส่วน หรือแขน ขา ลีบ		
๒	มือวิ้งงว่ขาดหายไปและเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต		
๓	มีการผิดรูปของกระดูกและข้อ		
๔	มีลักษณะกล้ามเนื้อแขนขาเกร็ง		
๕	มีลักษณะกล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง		
	ด้านการเคลื่อนไหว		
๖	มีการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ ทิศทางการเคลื่อนไหว และจังหวะการเคลื่อนไหว เช่น กระตุก เกร็ง		
๗	ไม่สามารถนั่งทรงตัวได้ด้วยตนเอง		
๘	ไม่สามารถลุกขึ้นยืนได้ด้วยตนเอง		
๙	ไม่สามารถยืนทรงตัวได้ด้วยตนเอง		
๑๐	ไม่สามารถเดินได้ด้วยตนเอง		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ด้านสุขภาพ		
๑๑	<p>มีความเจ็บป่วยที่ต้องได้รับการรักษาเป็นระยะเวลานาน และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา เช่น</p> <p>๑๑.๑ ประสบอุบัติเหตุ ผ่าตัด เป็นต้น</p> <p>๑๑.๒ เป็นโรคเรื้อรังหรือมีภาวะผิดปกติของระบบต่างๆ ดังต่อไปนี้</p> <p>ระบบโลหิต เช่น ภาวะเลือดออกง่ายหยุดยาก ธาลัสซีเมีย ไชกระดูกฝ่อ</p> <p>ระบบหัวใจและหลอดเลือด เช่น หัวใจพิการแต่กำเนิด โรคหัวใจรูมาติก</p> <p>ระบบไต เช่น โรคเนฟรติก โรคไตเรื้อรัง</p> <p>ระบบประสาท เช่น อัมพาต สมองพิการ ลมชัก</p> <p>ระบบหายใจ เช่น หอบหืดโรคปอด</p> <p>ระบบภูมิคุ้มกันและภูมิแพ้ เช่น ข้ออักเสบ-รูมาตอยด์ , SLE (เอส แอล อี)</p> <p>ระบบต่อมไร้ท่อ เช่น โรคเบาหวาน แคระ หรือไตผิดปกติ</p> <p>ระบบผิวหนัง เช่น เด็กตกแต่ เป็นต้น</p>		

เกณฑ์การพิจารณา

ด้านร่างกาย และด้านการเคลื่อนไหว

ถ้าตอบว่าใช่ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ด้านสุขภาพ

ถ้าตอบว่าใช่ข้อใดข้อหนึ่ง แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว).....เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว).....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ประถมศึกษา)

ชื่อ-นามสกุล (ต.ช. / ต.ญ. / นาย / นางสาว).....
วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก โดยเปรียบเทียบกับเด็กทั่วไปในชั้นเรียน
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์เบื้องต้น / ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ดูฉลาดหรือปกติ ในด้านอื่น ๆ นอกจากในด้านการเรียน		
๒	มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่า ๒ ชั้นเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ด้าน ต่อไปนี้ ๑.๑ ด้านการอ่าน ๑.๒ ด้านการเขียน ๑.๓ ด้านการคำนวณ		
๓	ไม่มีปัญหาทางด้านการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือออทิสติก หรือจากการถูกละทิ้ง ละเลย หรือความด้อยโอกาสอื่น ๆ		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรสังเกตในส่วนของ ๒ ต่อ

ผลการพิจารณาส่วนที่ ๑

พบ

ไม่พบ (ถ้าพบสังเกตในส่วนของ ๒ ต่อ)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๑. ด้านการอ่าน		
๑	อ่านช้า อ่านข้าม อ่านไม่หมด		
๒	จำคำศัพท์คำเดิมไม่ได้ ทั้งๆ ที่เคยผ่านสายตามาแล้วหลายครั้ง		
๓	อ่านเพิ่มคำ ขำคำ อ่านผิดตำแหน่ง		
๔	อ่านสลับตัวอักษรหรือออกเสียงสลับกัน เช่น บก อ่านเป็น กบ		
๕	สับสนในพยัญชนะคล้ายกัน เช่น ก ฃ ฅ, ฆ ฎ ฏ, ด ต ค		
๖	จำศัพท์ใหม่ไม่ค่อยได้		
๗	มีปัญหาในการผสมคำ การอ่านออกเสียงคำ		
๘	สับสนคำที่คล้ายกัน เช่น บาน/ บ้าน		
๙	อ่านคำที่ไม่คุ้นเคยไม่ได้		
๑๐	อ่านคำในระดับชั้นของตนเองไม่ได้		
	๒. ด้านการเขียน		
๑	ไม่ชอบและหลีกเลี่ยงการเขียน หรือการลอกคำ		
๒	เขียนไม่สวยไม่เรียบร้อย สกปรก ขีดทิ้ง ลบทิ้ง		
๓	เขียนตัวอักษรและคำที่คล้ายๆ กันผิด		
๔	ลอกคำบนกระดานผิด (ลอกไม่ครบตกหล่น)		
๕	เขียนหนังสือไม่เว้นวรรค ไม่เว้นช่องไฟ ตัวอักษรเบียดกันจนทำให้อ่านยาก		
๖	เขียนสลับตำแหน่งระหว่างพยัญชนะ สระ เช่น ตโ		
๗	เขียนตามคำบอกของคำในระดับชั้นตนเองไม่ได้		
๘	เขียนตัวอักษรหรือตัวเลขกลับด้าน คล้ายมองกระจกเงา เช่น ๖ ๙, 7 5		
๙	เขียนพยัญชนะหรือตัวเลขที่มีลักษณะคล้ายกันสลับกัน เช่น ม-น, ด-ค, พ-ย, b-d, p-q, ๖-๙		
๑๐	เรียงลำดับตัวอักษรผิด เช่น สติติ เป็น สติถิ		
	๓. ด้านการคำนวณ		
๑	นับเลขเรียงลำดับ นับเพิ่ม นับลดไม่ได้		
๒	ยากลำบากในการบวก,ลบ จำนวนจริง		
๓	ยากลำบากในการใช้เทคนิคการนับจำนวนเพิ่มที่ละ ๒, ๕, ๑๐, ๑๐๐		
๔	ยากลำบากในการประมาณจำนวนค่า		
๕	ยากลำบากในการเปรียบเทียบ มากกว่า น้อยกว่า		
๖	แก้โจทย์ปัญหาต่างๆ ไม่ได้		
๗	สับสนไม่เข้าใจเรื่องเวลา ทิศทาง		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๘	บอกความหมาย หรือสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ไม่ได้ เช่น +, -, ×, >, <, =		
๙	เปรียบเทียบขนาด รูปทรง ระยะทาง ตำแหน่งไม่ได้		
๑๐	เขียนตัวเลขกลับ เช่น ๕ s , ๖ ๙		
	๔.ด้านพฤติกรรมทั่วไป		
๑	ไม่ทำตามคำสั่ง ทำงานไม่เสร็จ		
๒	มีความยากลำบากในการจัดระบบงาน		
๓	ทำของหายบ่อยๆ เป็นประจำ เช่น ของเล่น ดินสอ หนังสือ อุปกรณ์การเรียน		
๔	ลืมทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน		
๕	สับสนด้านซ้าย ขวา		
๖	วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ		
๗	เสียสมาธิง่ายมองไปยังทุกสิ่งทีเคลื่อนไหวผ่านสายตา		
๘	มีอาการเครียดขณะอ่าน		
๙	ใจไม่ค่อยจดจ่ออยู่กับงาน มองโน่นมองนี่บ่อยๆ		
๑๐	หลีกเลี่ยง ไม่ชอบ หรือลี้เลใจที่จะทำงานหรือการบ้านที่ต้องมีระเบียบและใส่ใจในงาน		

เกณฑ์การพิจารณา

๑. ด้านการอ่าน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

๒. ด้านการเขียน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน

๓. ด้านการคำนวณ

ถ้าตอบว่าใช่ ๖ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการคำนวณ

๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป

ถ้าตอบว่าใช่ ๔ ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

หากพบว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

- พบความบกพร่อง   ด้านการอ่าน   ด้านการเขียน   ด้านการคำนวณ
 ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม   ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น   ยินดี   ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (มัธยมศึกษา)

ชื่อ-นามสกุล (ต.ช. / ต.ญ. / นาย / นางสาว).....
 วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
 ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์เบื้องต้น / ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ดูฉลาดหรือปกติ ในด้านอื่น ๆ นอกจากในด้านการเรียน		
๒	มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่า ๒ ชั้นเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ด้าน ต่อไปนี้ ๑.๑ ด้านการอ่าน ๑.๒ ด้านการเขียน ๑.๓ ด้านการคำนวณ		
๓	ไม่มีปัญหาทางด้านการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือออทิสติก หรือจากการถูกละทิ้ง ละเลย หรือความด้อยโอกาสอื่น ๆ		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรสังเกตใน ส่วนที่ ๒ ต่อ

ผลการพิจารณาส่วนที่ ๑

พบ

ไม่พบ (ถ้าพบสังเกตใน ส่วนที่ ๒ ต่อ)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๑. ด้านการอ่าน		
๑	อ่านข้ามบรรทัด อ่านซ้ำบรรทัด		
๒	อ่านคำสมาส สนธิ ไม่ได้		
๓	อ่านอักษรนำไม่ได้		
๔	เปรียบเทียบความหมายของคำไม่ได้		
๕	ไม่รู้จักหน้าที่ของคำในประโยค		
๖	มีปัญหาในการอ่านคำพ้องรูป พ้องเสียง		
๗	อ่านราชาศัพท์ไม่ได้		
๘	อ่านบทร้อยกรองลำบาก		
๙	อ่านคำยากประจำบทไม่ได้		
๑๐	อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้		
	๒. ด้านการเขียน		
๑	ฟังคำบรรยายแล้วจดโน้ตย่อไม่ได้		
๒	เขียนคำที่มีตัวการ์นต์ไม่ได้		
๓	เขียนสรุปใจความสำคัญไม่ได้		
๔	เขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองไม่ได้		
๕	เขียนเรียงความยาวๆ ไม่ได้		
๖	เขียนบรรยายภาพไม่ได้		
๗	เขียนย่อความไม่ได้		
๘	เขียนคำพ้องรูป - พ้องเสียงไม่ได้		
๙	เขียนคำยากประจำบทไม่ได้		
๑๐	เขียนตามคำบอกไม่ได้		
	๓. ด้านการคำนวณ		
๑	ไม่เข้าใจความหมายและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์		
๒	ไม่สามารถเขียนเศษส่วนในลักษณะทศนิยมและทศนิยมซ้ำ		
๓	ไม่เข้าใจและเขียนจำนวนตรรกยะ และอตรรกยะไม่ได้		
๔	ไม่เข้าใจและเขียนจำนวนในรูปอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละในการแก้โจทย์ปัญหา		
๕	ไม่เข้าใจการเขียนระบบจำนวนจริง		
๖	ไม่เข้าใจและเขียนค่าสัมบูรณ์ไม่ได้		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๗	ไม่เข้าใจการเขียนจำนวนจริงในรูปเลขยกกำลังที่เป็นจำนวนตรรกยะ จำนวนจริงที่อยู่ในเกณฑ์		
๘	ไม่เข้าใจเรื่องการประมาณค่า		
๙	ไม่เข้าใจเรื่องจำนวนเต็มและเศษส่วน		
๑๐	ไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบจำนวน		
	๔.ด้านพฤติกรรมทั่วไป		
๑	ลังเลในความสามารถของตนเอง มักจะพึงโชคกลางหรือสิ่งภายนอก มากกว่าการทำงานหนัก		
๒	ไม่ทำตามคำสั่ง ทำงานไม่เสร็จ		
๓	มีความยากลำบากในการจัดระบบงาน		
๔	หลีกเลี่ยง ไม่ชอบ หรือลังเลใจที่จะทำงานหรือการบ้าน ที่ต้องมีระเบียบและใส่ใจในงาน		
๕	หันเหความสนใจไปสู่ภายนอกได้ง่าย		
๖	ลืมหากิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน		
๗	สับสนด้านซ้าย ขวา		
๘	วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ		
๙	ใจไม่ค่อยจดจ่ออยู่กับงาน มองโน่นมองนี่บ่อยๆ		
๑๐	เสียสมาธิง่ายมองไปยังทุกสิ่งทีเคลื่อนไหวผ่านสายตา		

เกณฑ์การพิจารณา

๑. ด้านการอ่าน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการอ่าน

๒. ด้านการเขียน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการเขียน

๓. ด้านการคำนวณ

ถ้าตอบว่าใช่ ๕ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการคำนวณ

๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป

ถ้าตอบว่าใช่ ๔ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

หากพบว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

- พบความบกพร่อง   ด้านการอ่าน   ด้านการเขียน   ด้านการคำนวณ
 ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม   ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น   ยินดี   ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....

วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน

ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงมีความผิดปกติ		
๒	ใช้หน่วยเสียงแทนกัน เช่น แทนที่จะพูดว่า“นาฬิกา” พูดว่า“นากีกา” “เสื่อ” เป็น “เหื่อ” เป็นต้น		
๓	พูดด้วยน้ำเสียงไม่ชัดเจน เสียงเพี้ยนมาก หรือเป็นเสียงพึมพำ ฟังแล้วไม่เข้าใจ		
๔	เสียงบางส่วนของคำขาดหายไป เช่น “ความ” เป็น “คาม” เป็นต้น		
๕	ความบกพร่องของระดับเสียง เช่น เสียงสูงหรือต่ำตลอดเวลา หรือเสียงที่พูดอยู่ในระดับเดียวตลอด เสียงผิดเพี้ยน ผิดวัย		
๖	พูดไม่ถูกลำดับขั้นตอน ไม่เป็นไปตามโครงสร้างของภาษา เช่น ฉันทลลาดไป ข้าวกินฉัน เป็นต้น		
๗	การเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง เช่น “ผ้าสีเขียวซี...ม้า” เป็นต้น		
๘	อัตราการพูดเร็วหรือช้าเกินไป		
๙	พูดตะกุกตะกักหรือพูดติดอ่าง		
๑๐	บกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียน หรือระบบสัญลักษณ์		

* หมายเหตุ ผู้คัดกรองควรอิงแบบพัฒนาการทางภาษาของเด็กทั่วไปควบคู่การประเมิน

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๕ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....
 วัน เดือน ปี เกิด..... อายุ ..... ปี .....เดือน
 ระดับชั้น ..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติอย่างมากหรือเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถเรียนหนังสือได้เหมือนเด็กปกติทั่วไป และการที่เด็กไม่สามารถเรียนได้นั้น มิได้มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบทางสติปัญญา การรับรู้และสุขภาพ หรือความบกพร่องทางร่างกาย โดยทำเครื่องหมาย/ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมินตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจนถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ก้าวร้าว ก่อวุ่นเป็นอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น		
	๑.๑ โหดร้าย ทารุณ รังแกสัตว์		
	๑.๒ ชกต่อย ทำร้ายร่างกายตนเองและผู้อื่น		
	๑.๓ ข่มขู่ คุกคาม หวีดร้อง กระทบเท้า		
	๑.๔ ก่อวุ่นเพื่อน		
๒	เคลื่อนไหวผิดปกติ		
	๒.๑ ไม่อยู่นิ่ง เคลื่อนไหวตลอดเวลาโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย		
	๒.๒ มีความสนใจสั้น สนใจบทเรียนไม่ได้นาน ขาดสมาธิในการเรียน		
๓	มีปัญหาปรับตัวทางสังคม มีการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม		
	๓.๑ ทำลายสาธารณสมบัติ		
	๓.๒ ลักขโมย		
	๓.๓ วิวาทกับผู้อื่นเสมอ		
	๓.๔ ประทุษร้ายทางเพศ		
	๓.๕ ไม่เคารพ ไม่เชื่อฟัง ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างรุนแรง		
๔	มีความรู้สึกรังเกียจกลัวและปมด้อย อย่างรุนแรงสม่ำเสมอ		
	๔.๑ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก		
	๔.๒ มีการประหม่าอย่างมากเมื่อให้ออกไปแสดงออก เช่น รายงาน		

ท.ร.	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๔.๓ มีอาการเจ็บป่วยทางกายเมื่อมาโรงเรียน		
	๔.๔ ร้องไห้บ่อย		
๕	หนีสังคม ปลีกตัวออกจากสังคม อันมีผลต่อการเรียน		
	๕.๑ ไม่พูดคุย ไม่เล่นกับเพื่อน		
	๕.๒ ไม่ร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้		
	๕.๓ เจ้าอารมณ์ รุนแรง		
	๕.๔ แยกตัวอยู่คนเดียว ทำงานคนเดียวตลอดเวลา		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๑ ใน ๕ ข้อ และตอบใช่ ๒ ข้อย่อยในข้อหนึ่ง ถือว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
 .....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
 (.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
 (.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
 (ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
 ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
 ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
 (.....)

แบบคัดกรองบุคคลออทิสติก

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....

วัน เดือน ปี เกิด..... อายุ ..... ปี .....เดือน

ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ด้านพฤติกรรม / อารมณ์		
๑	มีพฤติกรรมกระตุ่นตัวเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมซ้ำๆ เช่น สะบัดนิ้วมือ เล่นมือ ดม เคาะ หรือหมุนสิ่งของ เป็นต้น		
๒	แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมประจำวัน เช่น เด็กไม่ยอมเปลี่ยนเส้นทางการไปโรงเรียน เด็กไม่ยอมเปลี่ยนเก้าอี้ที่นั่งในห้องเรียน เป็นต้น		
๓	มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสัมผัส เช่น เดินเซียงปลายเท้า ไม่ชอบการกอดรัด ทนต่อเสียงบางอย่างไม่ได้ เป็นต้น		
๔	มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง เช่น ชอบวิ่ง เดินไปมารอบห้อง เป็นต้น		
๕	ไม่เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น เช่น ไม่เข้าใจเวลาเพื่อนโกรธ เศร้า เสียใจ เป็นต้น		
	ด้านการสื่อความหมาย		
๖	แสดงความต้องการโดยการจูงมือ เช่น เด็กจะจูงมือผู้ปกครอง / ครู เพื่อนำไปทำสิ่งที่ต้องการ เป็นต้น		
๗	ใช้ภาษาพูดของตนเองที่ผู้อื่นไม่เข้าใจ		
๘	พูดเลียนแบบ หรือพูดทวนคำถาม		
๙	พูดคำซ้ำๆ ที่เคยได้ยินบ่อย เช่น พูดตามโฆษณาที่ได้ยินจากโทรทัศน์		
๑๐	ไม่สามารถเริ่มต้นบทสนทนากับผู้อื่นได้		
๑๑	พูดเรื่องที่ตนเองสนใจโดยไม่สนใจผู้ฟัง		
๑๒	ไม่เข้าใจคำที่เป็นนามธรรม เช่น การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่		
	ด้านสังคม		
๑๓	ไม่มองสบตากับผู้อื่นขณะสนทนา		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑๔	ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เช่น ไม่เล่นกับเพื่อน ไม่สนใจคนรอบข้าง เป็นต้น		
๑๕	มีปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลรอบข้างไม่เหมาะสม เช่น เล่นกับเพื่อนแรง		
๑๖	แสดงพฤติกรรมการตอบสนองทางอารมณ์ และสังคมไม่เหมาะสม เช่น ส่งเสียงกรี๊ดร้อง ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่นเมื่อถูกขัดใจ เป็นต้น		
๑๗	แยกตัวออกมาอยู่ตามลำพัง เช่น ในขณะที่เพื่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม		
๑๘	ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบหรือข้อตกลงได้ เช่น ไม่รู้จักการรอคอย ไม่รู้จักการเข้าแถว เป็นต้น		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ อย่างน้อย ๒ ด้านๆ ละ ๒ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลออทิสติก ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง

ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
 .....

ลงชื่อ ..... ใบวัดบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
 (.....)

ลงชื่อ ..... ใบวัดบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
 (.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
 (ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
 ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
 ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
 (.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ID

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....

วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน

ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ทักษะการสื่อสาร		
๑	ใช้ภาษาไม่สมวัย		
๒	ไม่เข้าใจคำสั่ง ไม่สามารถทำตามคำสั่งได้		
	ทักษะการดูแลตนเอง		
๓	ไม่สามารถ หรือสามารถดูแลตัวเองในชีวิตประจำวันได้น้อย ในการรับประทานอาหาร / การอาบน้ำ / แปรงฟัน / การแต่งกาย		
๔	ไม่สามารถทำความสะอาดหลังการขับถ่าย		
	ทักษะการดำรงชีวิตภายในบ้าน		
๕	ต้องกระตุ้นในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอยู่เสมอ		
๖	ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ต่ำกว่าวัย		
	ทักษะทางสังคม/การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น		
๗	ชอบเล่นกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า หรือไม่สามารถเล่นกับเพื่อนตามวัย		
๘	เล่นเลียนแบบผู้อื่นอย่างไม่เหมาะสมกับวัย		
	ทักษะการรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน		
๙	มีปัญหาด้านพฤติกรรมในการใช้สิ่งของสาธารณะประโยชน์ เช่น ชอบทำลายหรือใช้อย่างไม่ระมัดระวัง		
๑๐	ไม่รู้จักวิธีการใช้ การจัดเก็บ และการดูแลรักษา ของส่วนรวม		
	ทักษะการรู้จักดูแลควบคุมตนเอง		
๑๑	เอาแต่ใจตนเอง มีอารมณ์โกรธ อุนเฉียวบ่อย ๆ		
๑๒	ไม่สามารถควบคุมตนเองทำตามสิ่งที่ต้องทำ		
	ทักษะการนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน		
๑๓	ลืมนง่าย / จำในสิ่งที่เรียนมาแล้วไม่ได้		
๑๔	ไม่สามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	ทักษะการทำงาน		
๑๕	ช่วงความสนใจสั้น ไม่สามารถรับผิดชอบงานที่ต้องทำ		
๑๖	ทำตามคำสั่งต่อเนื่อง ๒ คำสั่งขึ้นไปได้ยาก สับสนง่าย		
	ทักษะการใช้เวลาว่าง		
๑๗	สนใจสิ่งรอบตัวน้อย		
๑๘	ใช้เวลาว่างแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม		
	ทักษะการรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย		
๑๙	ดูแลสุขภาพตนเองได้น้อย เช่น ล้างมือไม่เป็น หรือไม่รู้จักรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์		
๒๐	มีความระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยตนเองน้อย		

หมายเหตุ ทั้งนี้พฤติกรรมดังกล่าวต้องเทียบเคียงกับพัฒนาการของเด็กทั่วไป
เกณฑ์การพิจารณา

แต่ละทักษะจะต้องมีผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทักษะว่าใช่ทั้ง ๒ ข้อ แสดงว่าไม่ผ่านทักษะนั้น
และหากว่าพบทักษะการปรับตัวไม่ผ่านตั้งแต่ ๒ ทักษะขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

พบความบกพร่อง ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบุฒิบัตร เลขที่..... (ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบุฒิบัตร เลขที่..... (ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว).....เป็นผู้ปกครองของ
(ค.ช. / ค.ญ./ นาย / นางสาว).....

ยินยอม ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ค.ช./ ค.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ยินดี ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ประณตศึกษา)

LD

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....
 วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน
 ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก โดยเปรียบเทียบกับเด็กทั่วไปในชั้นเรียน
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์เบื้องต้น / ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ดูฉลาดหรือปกติ ในด้านอื่น ๆ นอกจากในด้านการเรียน		
๒	มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่า ๒ ชั้นเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ด้าน ต่อไปนี้ ๑.๑ ด้านการอ่าน ๑.๒ ด้านการเขียน ๑.๓ ด้านการคำนวณ		
๓	ไม่มีปัญหาทางด้านการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือออทิสติก หรือจากการถูกละทิ้ง ละเลย หรือความด้อยโอกาสอื่น ๆ		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรสังเกตในส่วนตัว ๒ ต่อ

ผลการพิจารณาส่วนที่ ๑

 พบ ไม่พบ (ถ้าพบสังเกตในส่วนตัว ๒ ต่อ)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๑. ด้านการอ่าน		
๑	อ่านช้า อ่านข้าม อ่านไม่หมด		
๒	จำคำศัพท์คำเดิมไม่ได้ ทั้งๆ ที่เคยผ่านสายตามาแล้วหลายครั้ง		
๓	อ่านเพิ่มคำ ข้ามคำ อ่านผิดตำแหน่ง		
๔	อ่านสลับตัวอักษรหรือออกเสียงสลับกัน เช่น บก อ่านเป็น กบ		
๕	สับสนในพยัญชนะคล้ายกัน เช่น ก ก ฎ, ฎ ฎ ฎ, ต ต ค		
๖	จำศัพท์ใหม่ไม่ค่อยได้		
๗	มีปัญหาในการผสมคำ การอ่านออกเสียงคำ		
๘	สับสนคำที่คล้ายกัน เช่น บาน/ บ้าน		
๙	อ่านคำที่ไม่คุ้นเคยไม่ได้		
๑๐	อ่านคำในระดับชั้นของตนเองไม่ได้		
	๒. ด้านการเขียน		
๑	ไม่ชอบและหลีกเลี่ยงการเขียน หรือการลอกคำ		
๒	เขียนไม่สวยไม่เรียบร้อย สกปรก ขีดทิ้ง ลบทิ้ง		
๓	เขียนตัวอักษรและคำที่คล้ายๆ กันผิด		
๔	ลอกคำบนกระดานผิด (ลอกไม่ครบตกหล่น)		
๕	เขียนหนังสือไม่เว้นวรรค ไม่เว้นช่องไฟ ตัวอักษรเบียดกันจนทำให้อ่านยาก		
๖	เขียนสลับตำแหน่งระหว่างพยัญชนะ สระ เช่น ตโ		
๗	เขียนตามคำบอกของคำในระดับชั้นตนเองไม่ได้		
๘	เขียนตัวอักษรหรือตัวเลขกลับด้าน คล้ายมองกระจกเงา เช่น ๖ ๙, 7 5		
๙	เขียนพยัญชนะหรือตัวเลขที่มีลักษณะคล้ายกันสลับกัน เช่น ม-น, ต-ค, พ-ย, b-d, p-q, ๖-๙		
๑๐	เรียงลำดับตัวอักษรผิด เช่น สติติ เป็น สติติ		
	๓. ด้านการคำนวณ		
๑	นับเลขเรียงลำดับ นับเพิ่ม นับลดไม่ได้		
๒	ยากลำบากในการบวก,ลบ จำนวนจริง		
๓	ยากลำบากในการใช้เทคนิคการนับจำนวนเพิ่มทีละ ๒, ๕, ๑๐, ๑๐๐		
๔	ยากลำบากในการประมาณจำนวนค่า		
๕	ยากลำบากในการเปรียบเทียบ มากกว่า น้อยกว่า		
๖	แก้ปัญหาที่ยากๆ ไม่ได้		
๗	สับสนไม่เข้าใจเรื่องเวลา ทิศทาง		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๘	บอกความหมาย หรือสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ไม่ได้ เช่น +, -, ×, >, <, =		
๙	เปรียบเทียบขนาด รูปทรง ระยะทาง ตำแหน่งไม่ได้		
๑๐	เขียนตัวเลขกลับ เช่น ๕ s , ๖ ๙		
	๔.ด้านพฤติกรรมทั่วไป		
๑	ไม่ทำตามคำสั่ง ทำงานไม่เสร็จ		
๒	มีความยากลำบากในการจัดระบบงาน		
๓	ทำของหายบ่อยๆ เป็นประจำ เช่น ของเล่น ดินสอ หนังสือ อุปกรณ์การเรียน		
๔	ลืมทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน		
๕	สับสนด้านซ้าย ขวา		
๖	วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ		
๗	เสียสมาธิง่ายมองไปยังทุกสิ่งทีเคลื่อนไหวผ่านสายตา		
๘	มีอาการเครียดขณะอ่าน		
๙	ใจไม่ค่อยจดจ่ออยู่กับงาน มองโน่นมองนี่บ่อยๆ		
๑๐	หลีกเลี่ยง ไม่ชอบ หรือลังเลใจที่จะทำงานหรือการบ้านที่ต้องมีระเบียบและใส่ใจในงาน		

เกณฑ์การพิจารณา

๑. ด้านการอ่าน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ด้านการอ่าน

๒. ด้านการเขียน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ด้านการเขียน

๓. ด้านการคำนวณ

ถ้าตอบว่าใช่ ๖ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ด้านการคำนวณ

๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป

ถ้าตอบว่าใช่ ๔ ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

หากพบว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

- พบความบกพร่อง   ด้านการอ่าน   ด้านการเขียน   ด้านการคำนวณ
 ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม   ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น   ยินดี   ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (มัธยมศึกษา)

LD

ชื่อ-นามสกุล (ค.ช. / ค.ญ. / นาย / นางสาว).....

วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ..... ปี .....เดือน

ระดับชั้น.....วัน เดือน ปี ที่ประเมิน .....

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์เบื้องต้น / ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ดูฉลาดหรือปกติ ในด้านอื่น ๆ นอกจากในด้านการเรียน		
๒	มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่า ๒ ชั้นเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ด้าน ต่อไปนี้ ๑.๑ ด้านการอ่าน ๑.๒ ด้านการเขียน ๑.๓ ด้านการคำนวณ		
๓	ไม่มีปัญหาทางด้านการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือออทิสติก หรือจากการถูกละทิ้ง ละเลย หรือความด้อยโอกาสอื่น ๆ		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรสังเกตใน ส่วนที่ ๒ ต่อ

ผลการพิจารณาส่วนที่ ๑

 พบ ไม่พบ (ถ้าพบสังเกตใน ส่วนที่ ๒ ต่อ)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๑. ด้านการอ่าน		
๑	อ่านข้ามบรรทัด อ่านซ้ำบรรทัด		
๒	อ่านคำสมาส สนธิ ไม่ได้		
๓	อ่านอักษรนำไม่ได้		
๔	เปรียบเทียบความหมายของคำไม่ได้		
๕	ไม่รู้จักหน้าที่ของคำในประโยค		
๖	มีปัญหาในการอ่านคำพ้องรูป พ้องเสียง		
๗	อ่านราชาศัพท์ไม่ได้		
๘	อ่านบทร้อยกรองลำบาก		
๙	อ่านคำยากประจำทไม่ได้		
๑๐	อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้		
	๒. ด้านการเขียน		
๑	ฟังคำบรรยายแล้วจดโน้ตย่อไม่ได้		
๒	เขียนคำที่มีตัวการันต์ไม่ได้		
๓	เขียนสรุปใจความสำคัญไม่ได้		
๔	เขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองไม่ได้		
๕	เขียนเรียงความยาวๆ ไม่ได้		
๖	เขียนบรรยายภาพไม่ได้		
๗	เขียนย่อความไม่ได้		
๘	เขียนคำพ้องรูป - พ้องเสียงไม่ได้		
๙	เขียนคำยากประจำทไม่ได้		
๑๐	เขียนตามคำบอกไม่ได้		
	๓. ด้านการคำนวณ		
๑	ไม่เข้าใจความหมายและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์		
๒	ไม่สามารถเขียนเศษส่วนในลักษณะทศนิยมและทศนิยมซ้ำ		
๓	ไม่เข้าใจและเขียนจำนวนตรรกยะ และอตรรกยะไม่ได้		
๔	ไม่เข้าใจและเขียนจำนวนในรูปอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ ในการแก้โจทย์ปัญหา		
๕	ไม่เข้าใจการเขียนระบบจำนวนจริง		
๖	ไม่เข้าใจและเขียนค่าสัมบูรณ์ไม่ได้		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๗	ไม่เข้าใจการเขียนจำนวนจริงในรูปเลขยกกำลังที่เป็นจำนวนตรรกยะ จำนวนจริงที่อยู่ในเกณฑ์		
๘	ไม่เข้าใจเรื่องการประมาณค่า		
๙	ไม่เข้าใจเรื่องจำนวนเต็มและเศษส่วน		
๑๐	ไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบจำนวน		
๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป			
๑	ล้าเลในความสามารถของตนเอง มักจะพึ่งโชคกลางหรือสิ่งภายนอก มากกว่าการทำงานหนัก		
๒	ไม่ทำตามคำสั่ง ทำงานไม่เสร็จ		
๓	มีความยากลำบากในการจัดระบบงาน		
๔	หลีกเลี่ยง ไม่ชอบ หรือล้าเลใจที่จะทำงานหรือการบ้าน ที่ต้องมีระเบียบและใส่ใจในงาน		
๕	หันเหความสนใจไปสู่ภายนอกได้ง่าย		
๖	ล้าเลทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน		
๗	ล้าเลด้านซ้าย ขวา		
๘	วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ		
๙	ใจไม่ค่อยจดจ่ออยู่กับงาน มองโน้นมองนี่บ่อยๆ		
๑๐	เสียมาริฉัยมองไปยังทุกสิ่งทีเคลื่อนไหวผ่านสายตา		

เกณฑ์การพิจารณา

๑. ด้านการอ่าน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการอ่าน

๒. ด้านการเขียน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการเขียน

๓. ด้านการคำนวณ

ถ้าตอบว่าใช่ ๕ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการคำนวณ

๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป

ถ้าตอบว่าใช่ ๔ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

หากพบว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

- พบความบกพร่อง   ด้านการอ่าน   ด้านการเขียน   ด้านการคำนวณ
 ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ..... ใบวุฒิบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว) .....

ยินยอม   ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น   ยินดี   ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
(.....)

แบบสังเกตพฤติกรรม 4 โรค

ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี ชั้น.....
 ชื่อผู้ตอบแบบสังเกต.....วันที่ทำการประเมิน.....

คำชี้แจง

- สังเกตลักษณะพฤติกรรมหรือปัญหาการเรียนที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ และทำเครื่องหมายลงในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ที่ตรงกับพฤติกรรมหรือปัญหาของเด็ก
- ผู้ที่ทำการตอบแบบสังเกตนี้คือ คุณครูประจำชั้น ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 เดือน
- ตอบแบบสังเกตให้ครบ 40 ข้อ เนื่องจากในเด็ก 1 คน อาจมีหลายภาวะเกิดร่วมกันได้

ภาวะเรียนรู้ช้า (ID)			
ข้อที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ใช่ (1 คะแนน)	ไม่ใช่ (0 คะแนน)
1	เรียนรู้บทเรียนได้ช้ากว่าเด็กคนอื่นในห้อง		
2	ลืมนำย จำในสิ่งที่เพิ่งเรียนไปไม่ได้ ต้องเรียนซ้ำๆ		
3	กล่ามเนือมือไม่แข็งแรง ทำงานที่ใช้มือคูงม่งาม		
4	สรุปใจความสำคัญของเนื้อหาที่เรียนไม่ได้		
5	ไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่สมวัย		
6	ตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ช้า		
7	ชอบเล่นกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า		
8	ช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวันได้น้อย		
9	การใช้ภาษาไม่สมวัย		
10	เล่นไม่ค่อยทันเพื่อน		
รวมคะแนน(ข้อ 1 - 10) : ภาวะเรียนรู้ช้า			

ภาวะแอลดี (LD)			
ข้อที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ใช่ (1 คะแนน)	ไม่ใช่ (0 คะแนน)
11	คูณลาดหรือปกติในด้านอื่นๆ ยกเว้นเรื่องเรียน		
12	อ่านผิดบ่อยๆ อ่านไม่คล่อง หรืออ่านไม่ได้		
13	อ่านข้ามคำ อ่านเพิ่มคำ		
14	อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้		
15	เขียนพยัญชนะหรือตัวเลขที่คล้ายกันสลับกัน เช่น ม-น ด-ค		
16	เขียนผิด เขียนไม่คล่องบ่อยๆ		
17	สะกดคำตามการผสมเสียงไม่ได้ เขียนคำต่างๆ จากการจำ		
18	ไม่เข้าใจค่าของจำนวน เช่น หน่วย สิบ ร้อย พัน หมื่น		
19	คำนวณ บวก ลบ คูณ หาร ไม่ได้		
20	ไม่เข้าใจหลักการพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เช่น การเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ เวลา ทิศทาง ขนาด ระยะทาง การจัดลำดับ การเปรียบเทียบ		
รวมคะแนน(ข้อ 11 - 20) : ภาวะแอลดี			

ภาวะสมาธิสั้น (ADHD)			
ข้อที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ใช่ (1 คะแนน)	ไม่ใช่ (0 คะแนน)
21	ซนมาก อยู่ไม่นิ่ง ยุกยิกตลอดเวลา		
22	พูดมาก		
23	ชอบลุกจากที่นั่งเวลาอยู่ในห้องเรียน		
24	เหม่อบ่อยๆ ใจลอย ต้องคอยเรียก		
25	ขี้ลืม ของใช้ส่วนตัวหายบ่อยๆ		
26	ทำงานไม่เรียบร้อย ไม่รอบคอบ		
27	ไม่มีสมาธิในการทำงาน หรือทำได้เพียงช่วงสั้นๆ		
28	ทำงานช้า ทำงานไม่เสร็จ แต่ถ้ามีคนประกบจะทำได้เร็วขึ้น		
29	รอคอยไม่ได้		
30	ใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้		
รวมคะแนน(ข้อ 21 - 30) : ภาวะสมาธิสั้น			

ภาวะออทิสติก (ASD)			
ข้อที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ใช่ (1 คะแนน)	ไม่ใช่ (0 คะแนน)
31	ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว		
32	สบตาเพียงช่วงสั้นๆ หรือไม่สบตา เวลาพูดกับผู้อื่น		
33	เมื่อเล่นกับเด็กอื่นๆ ไม่เข้าใจกติกา ไม่เข้าใจวิธีการเล่น		
34	ไม่มีเพื่อนสนิท หรือมีเพื่อนน้อย		
35	ไม่สามารถเริ่มสนทนากับเพื่อน หรือไม่สามารถตอบทสนทนากับผู้อื่นได้		
36	มีระดับการใช้ภาษาพูดที่ต่ำกว่าวัย		
37	มักพูดแต่สิ่งที่ตนเองสนใจ ไม่สนใจเมื่อเพื่อนพูดเรื่องอื่นๆ		
38	ไม่เข้าใจมุขตลก คำพังเพย คำประชด		
39	ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบทำกิจวัตรเดิมๆ ซ้ำๆ		
40	มีพฤติกรรมกระตุ้นตนเอง สบัดมือ เล่นมือ		
รวมคะแนน(ข้อ 31 - 40) : ภาวะออทิสติก			

การแปลผล แบบสังเกตปัญหาพฤติกรรมและปัญหาการเรียนนี้แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ

- 1.1 ถ้าตอบว่าใช่ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป หรือได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป ในข้อที่ 1-10 แสดงถึง แนวโน้มการมี
ปัญหาการเรียนจากปัญหาระดับสติปัญญาน่ากว่าเกณฑ์ให้คัดกรองด้วยแบบคัดกรองบุคคลที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญาของ สพฐ. ต่อไป
- 1.2 ถ้าตอบว่าใช่ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป หรือได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป ในข้อที่ 11-20 แสดงถึง แนวโน้มการมี
ปัญหาทางการเรียนรู้ หรือแอลดี ให้คัดกรองด้วยแบบคัดกรอง KUS - SI(เฉพาะส่วนของ LD) หรือแบบ
คัดกรองของ สพฐ. ต่อไป
- 1.3 ถ้าตอบว่าใช่ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป หรือได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป ในข้อที่ 21-30 แสดงถึง แนวโน้มการมี
ภาวะสมาธิสั้น ให้คัดกรองด้วยแบบคัดกรอง SNAP- IV หรือ KUS - SI(เฉพาะส่วนของ ADHD) ต่อไป
- 1.4 ถ้าตอบว่าใช่ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป หรือได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป ในข้อที่ 31-40 แสดงถึง แนวโน้มการมี

แบบคัดกรอง/ประเมินโรคซึมเศร้า และแบบประเมินการฆ่าตัวตาย (2Q 9Q 8Q)

ชื่อ/สกุล ผู้ถูกประเมิน

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน

แบบคัดกรองโรคซึมเศร้าด้วย 2 คำถาม (2Q)

ข้อแนะนำ ถ้ามด้วยภาษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น หรือเหมาะสมกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ควรถามให้ได้คำตอบที่ละเอียด ถ้าไม่เข้าใจให้ถามซ้ำ ไม่ควรอธิบายขยายความเพิ่มเติม และให้ผู้ประเมินกาเครื่องหมาย "✓" ในช่องที่ตรงกับคำตอบของผู้รับบริการ

คำถาม	เครื่องมือการคัดกรองโรคซึมเศร้าด้วย 2Q	มี	ไม่มี
1	ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาวันนี้ "ท่านรู้สึก หดหูเศร้าหรือท้อแท้สิ้นหวังหรือไม่"		
2	ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาวันนี้ "ท่านรู้สึกเบื่อ ทำอะไรก็ไม่เพลิดเพลินหรือไม่"		

• ถ้าคำตอบ "ไม่มี" ทั้ง 2 คำถาม ถือว่า ปกติ ไม่เป็นโรคซึมเศร้า

• ถ้าคำตอบ "มี" ข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้ง 2 ข้อ (มีอาการใด ๆ ในคำถามที่ 1 และ 2) หมายถึง เป็นผู้มีความเสี่ยง หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคซึมเศร้า ให้ประเมินต่อด้วยแบบประเมินโรคซึมเศร้าด้วย 9Q และแบบประเมินการฆ่าตัวตาย (8Q)

แบบประเมินโรคซึมเศร้าด้วย 9 คำถาม (9Q)

ข้อแนะนำ ถ้ามด้วยภาษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น หรือเหมาะสมกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ควรถามให้ได้คำตอบที่ละเอียด ถ้าไม่เข้าใจให้ถามซ้ำ ไม่ควรอธิบายขยายความเพิ่มเติม พยายามให้ได้คำตอบทุกข้อ จากนั้นรวมคะแนนแล้วแปลผลตามตารางแปลผล พร้อมให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวหรือการดูแลรักษาในขั้นตอนต่อไปหมายเหตุเน้นการถามเพื่อค้นหาอาการที่มีในระยะ 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา

ลำดับ	ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาวันนี้ท่านมีอาการเหล่านี้บ่อยแค่ไหน	ไม่มีเลย	เป็นบางวัน 1-7 วัน	เป็นบ่อย >7 วัน	เป็นทุกวัน
1	เบื่อ ไม่สนใจทำอะไร	0	1	2	3
2	ไม่สบายใจ ซึมเศร้า ท้อแท้	0	1	2	3
3	หลับยากหรือหลับๆ ตื่นๆ หรือหลับมากไป	0	1	2	3
4	เหนื่อยง่ายหรือไม่ค่อยมีแรง	0	1	2	3
5	เบื่ออาหาร หรือกินมากเกินไป	0	1	2	3
6	รู้สึกไม่ดีกับตัวเอง คิดว่าตัวเองล้มเหลว หรือทำให้ตนเองหรือครอบครัวผิดหวัง	0	1	2	3
7	สมาธิไม่ดีเวลาทำอะไร เช่น ดูโทรทัศน์ฟังวิทยุ หรือทำงานที่ต้องใช้ความตั้งใจ	0	1	2	3
8	พูดซ้ำ ทำอะไรซ้ำล้น จนคนอื่นสังเกตเห็นได้ หรือกระสับกระส่ายไม่สามารถอยู่นิ่งได้ เหมือนที่เคยเป็น	0	1	2	3
9	คิดทำร้ายตนเองหรือคิดว่าถ้าตายไปคงจะดี	0	1	2	3
รวม					

หมายเหตุ - กรณีคะแนน 9Q ≥ 7 ให้ประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถามต่อ

- กรณีคะแนน 9Q ≥ 13 ให้พิจารณาส่งพบจิตแพทย์เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม

0-6 ไม่มีภาวะซึมเศร้า 7-12 มีภาวะซึมเศร้าระดับน้อย 13-18 มีภาวะซึมเศร้าระดับปานกลาง ≥ 19 มีภาวะซึมเศร้าระดับรุนแรง

แบบประเมินการฆ่าตัวตาย (8Q)

ลำดับ	ระยะเวลา		ไม่มี	มี
1	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	คิดอยากตาย หรือคิดว่าตายไปจะดีกว่า	0	1
2	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	อยากทำร้ายตัวเอง หรือทำให้ตัวเองบาดเจ็บ	0	2
3	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	คิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย	0	6
		(ถ้าตอบว่าคิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย ให้ถามต่อ) ท่านสามารถควบคุมความอยากฆ่าตัวตายที่ท่านคิดอยู่นั้นได้หรือไม่ หรือบอกได้ไหมว่าคงจะไม่ทำตามความคิดนั้นในขณะนี้	ได้	ไม่ได้
4	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	มีแผนการที่จะฆ่าตัวตาย	0	8
5	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	ได้เตรียมการที่จะทำร้ายตนเอง หรือเตรียมการจะฆ่าตัวตาย โดยตั้งใจว่าจะให้ตายจริงๆ	0	9
6	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	ได้ทำให้ตนเองบาดเจ็บ แต่ไม่ตั้งใจที่จะทำให้เสียชีวิต	0	4
7	ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	ได้พยายามฆ่าตัวตาย โดยคาดหวัง/ตั้งใจที่จะให้ตาย	0	10
8	ตลอดชีวิตที่ผ่านมา	ท่านเคยพยายามฆ่าตัวตาย	0	4
รวม				

0 ไม่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบัน

1-8 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันในระดับน้อย

9-16 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันในระดับปานกลาง

≥ 17 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันในระดับรุนแรง

แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้

1. การดูแลช่วยเหลือผู้ที่มีผลปกติจากการคัดกรอง

กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มที่มีผลปกติจากการคัดกรองโรคมะเร็งลำไส้ด้วย 2Q ($2Q = 0$)

1. แจ้งผลการคัดกรองโรคมะเร็งลำไส้และให้สุขภาพจิตศึกษาเรื่องโรคมะเร็งลำไส้
2. สามารถแจกเอกสารที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้หรือสื่อสุขภาพจิตเรื่องโรคมะเร็งลำไส้ เช่น แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ
3. แนะนำให้สำรวจ/ประเมินโรคมะเร็งลำไส้ด้วย 2Q ด้วยตนเอง เมื่อพบว่าผลมีแนวโน้มป่วยเป็นโรคมะเร็งลำไส้ ให้ไปพบบุคลากรสาธารณสุขเพื่อประเมินโรคมะเร็งลำไส้อีกครั้ง

2. การดูแลช่วยเหลือผู้ที่มีโอกาสหรือมีแนวโน้มป่วยเป็นโรคมะเร็งลำไส้

กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มที่มีผลมีแนวโน้มป่วยเป็นโรคมะเร็งลำไส้จากการคัดกรองโรคมะเร็งลำไส้ด้วย 2Q (ให้คำตอบ "มี" ข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้ง 2 ข้อ) และมีผลรวมคะแนนจากการประเมินโรคมะเร็งลำไส้ด้วย $9Q < 7$ คะแนน

1. แจ้งผลการประเมินและให้สุขภาพจิตศึกษา โดยการทวนสอบความถูกต้องและพอเพียงในความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้แล้วเพิ่มเติมในส่วนขาดหรือไม่ถูกต้อง อาจมอบเอกสารที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้หรือสื่อสุขภาพจิตเรื่องโรคมะเร็งลำไส้ เช่น แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ
2. ควรประเมินว่า มีปัญหาด้านสังคมจิตใจหรือไม่ ถ้ามีควรให้การปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว
3. แนะนำให้สำรวจ/ประเมินโรคมะเร็งลำไส้ด้วย 2Q ด้วยตนเอง เมื่อพบว่าแนวโน้มป่วยเป็นโรคมะเร็งลำไส้ ให้ไปพบบุคลากรสาธารณสุขเพื่อประเมินโรคมะเร็งลำไส้อีกครั้ง

3. การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ที่มีความรุนแรงระดับน้อย

กลุ่มเป้าหมาย: กลุ่มที่มีผลรวมคะแนน จากการประเมินโรคมะเร็งลำไส้ด้วย $9Q = 7-12$ คะแนน

1. ประเมินการฆ่าตัวตายด้วยแบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q)
2. แจ้งผลการประเมินโรคมะเร็งลำไส้และการฆ่าตัวตาย และให้สุขภาพจิตศึกษาโดยการทวนสอบความถูกต้องและพอเพียงในความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้แล้วเพิ่มเติมในส่วนขาดหรือไม่ถูกต้อง อาจมอบเอกสารที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้หรือสื่อสุขภาพจิตเรื่องโรคมะเร็งลำไส้ เช่น แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ
3. ประเมินว่า มีปัญหาด้านสังคมจิตใจหรือไม่ ถ้ามีควรให้การปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว
4. แนะนำให้/ส่งต่อเพื่อรับการวินิจฉัยและตรวจรักษาเพิ่มเติมที่โรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลทั่วไปใกล้บ้านหลังพ้นโทษ

4. การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ที่มีความรุนแรงระดับปานกลาง

กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มที่มีผลรวมคะแนน จากการประเมินโรคมะเร็งลำไส้ด้วย $9Q = 13 - 18$ คะแนน

1. ประเมินการฆ่าตัวตายด้วยแบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q)
2. แจ้งผลการประเมินโรคมะเร็งลำไส้และการฆ่าตัวตาย และให้สุขภาพจิตศึกษาโดยการทวนสอบความถูกต้องและพอเพียงในความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้แล้วเพิ่มเติมในส่วนขาดหรือไม่ถูกต้อง อาจมอบเอกสารที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้หรือสื่อสุขภาพจิตเรื่องโรคมะเร็งลำไส้ เช่น แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ
3. ประเมินว่า มีปัญหาด้านสังคมจิตใจหรือไม่ ถ้ามีควรให้การปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว
4. พิจารณาส่งพบจิตแพทย์เพื่อให้การวินิจฉัยและตรวจเพิ่มเติม

5. การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีความรุนแรงระดับรุนแรง

กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มผู้ต้องขังที่มีผลรวมคะแนน จากการประเมินโรคซึมเศร้าด้วยแบบประเมินโรคซึมเศร้าด้วย 9Q ≥ 19 คะแนน

1. ประเมินการฆ่าตัวตายด้วยแบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q)
2. แจ้งผลการประเมินโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย และให้สุขภาพจิตศึกษาโดยการทวนสอบความถูกต้องและพอเพียงในความรู้เรื่องโรคซึมเศร้าแล้วเพิ่มเติมในส่วนขาดหรือไม่ถูกต้อง อาจมอบเอกสารที่มีความรู้เรื่องโรคซึมเศร้าหรือสื่อสุขภาพจิตเรื่องโรคซึมเศร้า เช่น แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ
3. ประเมินว่า มีปัญหาด้านสังคมจิตใจหรือไม่ ถ้ามีควรให้การปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา
4. พิจารณาส่งพบจิตแพทย์เพื่อให้การวินิจฉัยและตรวจเพิ่มเติม

การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีความเสี่ยง/มีแนวโน้มการฆ่าตัวตาย

กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มที่มีผลรวมคะแนน จากการประเมินโรคซึมเศร้าด้วยแบบประเมินโรคซึมเศร้าด้วย 9Q ≥ 7 คะแนน และมีคะแนนจากการประเมินการฆ่าตัวตายด้วย 8Q ≥ 1 คะแนนขึ้นไป

การดำเนินการตามความรุนแรง

1. ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันในระดับน้อย (8Q = 1-8 คะแนน)
  - 1.1 ประเมินความเจ็บป่วยทางจิตเวช ถ้ามีโรคซึมเศร้าให้ดูแลตามแนวทางที่กำหนดไว้
  - 1.2 ควรปรึกษาหรือส่งต่อผู้ชำนาญด้านให้การปรึกษาหรือผู้ทำงานด้านสุขภาพจิตเพื่อให้การช่วยเหลือทางสังคมจิตใจ
2. ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันในระดับปานกลาง (8Q = 9-16 คะแนน)
  - 2.1 ให้การช่วยเหลือทางสังคมจิตใจ ช่วยแก้ไขปัญหาทุกข้อใจที่เร่งด่วน
  - 2.2 ประเมินโรคจิตเวช หากมีโรคซึมเศร้าให้ดูแลรักษาตามแนวทางที่กำหนดไว้
  - 2.3 ควรจัดให้มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดและแนะนำญาติให้เข้าใจวิธีการช่วยเหลือเฝ้าระวังที่ถูกต้อง
  - 2.4 ควรนัดติดตามเฝ้าระวังเพื่อให้การช่วยเหลือทางสังคมจิตใจอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันในระดับสูง (8Q > 17 คะแนน)
  - 3.1 ควรรักษาในโรงพยาบาลและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดตลอด 24 ชั่วโมงหรือพิจารณาส่งต่อโรงพยาบาลจิตเวช
  - 3.2 ให้การช่วยเหลือทางสังคมจิตใจ และช่วยแก้ไขปัญหาทุกข้อใจที่เร่งด่วน
  - 3.3 กรณีที่มีโรคซึมเศร้า ประเมินโรคซึมเศร้าด้วย 9Q ได้คะแนน > 13 ให้ส่งต่อโรงพยาบาลจิตเวชทันที

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2557). *แนวทางการดูแลเฝ้าระวังโรคซึมเศร้าระดับจังหวัด (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3/2557)*.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

**คู่มือการใช้แบบทดสอบการติดเกม
ฉบับเด็กและวัยรุ่น**

**Manual of
Game Addiction Screening Test
(GAST)
Child and Adolescent Version**

คู่มือการใช้แบบทดสอบการติดเกม ฉบับเด็กและวัยรุ่น

(Game Addiction Screening Test – GAST: Child and Adolescent Version)

แบบทดสอบการติดเกม (Game Addiction Screening Test – GAST) เป็นแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นโดยสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ รศ.นพ.ชาญวิทย์ พรนภดล สาขาวิชาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เพื่อใช้สำหรับค้นหาเด็กและวัยรุ่นที่อาจมีปัญหาติดเกมคอมพิวเตอร์ หรือหมกมุ่นกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์มากเกินไปจนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ

ความหมายของคำว่า “เกม”

คำว่า “เกม” ในแบบทดสอบการติดเกม (GAST) หมายถึง วิดีโอเกม เกมเพลสเทชัน เกมบอย เกมคอมพิวเตอร์ เกมในโทรศัพท์มือถือ และเกมออนไลน์ทุกชนิด

โครงสร้างของแบบทดสอบการติดเกม (GAST)

แบบทดสอบการติดเกม (GAST) มีข้อคำถามทั้งสิ้น 16 ข้อคำถาม ข้อคำถามทั้ง 16 ข้อใช้วัดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเล่นเกม 3 ด้าน ได้แก่

1. การหมกมุ่นกับเกม (preoccupation with game): ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 8, 9, 11, 13, 16
2. การสูญเสียความสามารถในการควบคุมการเล่นเกม (loss of control): ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 4, 5, 6, 12
3. การสูญเสียหน้าที่ ความรับผิดชอบ (function impairment): ได้แก่ ข้อคำถามที่ 3, 7, 10, 14, 15

ผู้ตอบแบบทดสอบ

ผู้ตอบแบบทดสอบการติดเกม (GAST)-ฉบับเด็กและวัยรุ่น (Child and Adolescent Version) ได้แก่ เด็กและวัยรุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไปเล่นเกมเป็นประจำในช่วงเวลาอย่างน้อย 3 เดือนที่ผ่านมา

การตอบแบบทดสอบ

คำตอบที่สามารถเลือกตอบได้ในแต่ละข้อคำถามมี 4 คำตอบ ได้แก่ “ไม่ใช่เลย” “ไม่น่าใช่” “น่าจะใช่” “ใช่เลย”

การตอบให้ใช้ความรู้สึกของผู้ตอบเป็นหลัก กรณีที่ไม่แน่ใจให้ใช้เกณฑ์ต่อไปนี้เป็นแนวทางในการตอบ

- **ไม่ใช่เลย** หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจ 100% ว่าตนเองไม่เคยมีพฤติกรรมเช่นนั้นเลย
- **ไม่น่าใช่** หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจมากกว่า 50% (แต่ไม่ถึง 100%) ว่าตนเองไม่เคยมีพฤติกรรมเช่นนั้น
- **น่าจะใช่** หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจมากกว่า 50% (แต่ไม่ถึง 100%) ว่าตนเองมีหรือเคยมีพฤติกรรมเช่นนั้น
- **ใช่เลย** หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจ 100% ว่าตนเองมีหรือเคยมีพฤติกรรมเช่นนั้น

คำแนะนำก่อนตอบแบบทดสอบ

ข้อความต่อไปนี้เป็นกรอธิบายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเล่นเกมของท่าน กรุณาอ่านโดยละเอียด และพิจารณาเลือกคำตอบที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมของตัวท่านมากที่สุดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา โดยทำเครื่องหมาย “ / ” ลงในช่อง O

ข้อความ	ไม่ใช่เลย (0 คะแนน)	ไม่น่าใช่ (1 คะแนน)	น่าจะใช่ (2 คะแนน)	ใช่เลย (3 คะแนน)
ตั้งแต่ฉันชอบเล่นเกม...				
1. ....ฉันสนใจหรือทำกิจกรรมอย่างอื่นน้อยลงมาก	☐	☐	☐	☐
2. ....ฉันมักเล่นเกมจนลืมเวลา	☐	☐	☐	☐
3. ....ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับคนในครอบครัวแย่ลง	☐	☐	☐	☐
4. ....ฉันเคยเล่นเกมดึกมาก จนทำให้ตื่นไปเรียนไม่ไหว	☐	☐	☐	☐
5. ....ฉันมักเล่นเกมเกินเวลาที่ฉันได้รับอนุญาตให้เล่น	☐	☐	☐	☐
6. ....ฉันมักอารมณ์เสียเวลามีใครมาบอกให้เลิกเล่นเกม	☐	☐	☐	☐
7. ....ฉันเคยโดดเรียนเพื่อไปเล่นเกม	☐	☐	☐	☐
8. ....เรื่องที่ฉันคุยกับเพื่อนๆ มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับเกม	☐	☐	☐	☐
9. ....ฉันใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการเล่นเกม	☐	☐	☐	☐
10. ....การเรียนของฉันแย่ลงกว่าเดิมมาก	☐	☐	☐	☐
11. ....กลุ่มเพื่อนที่ฉันคบด้วย ชอบเล่นเกมเหมือนกับฉัน	☐	☐	☐	☐
12. ....เวลาที่ฉันพยายามหักห้ามใจตัวเองไม่ให้เล่นเกมมาก ฉันมักทำไม่สำเร็จ	☐	☐	☐	☐
13. ....เงินของฉันส่วนใหญ่หมดไปกับการเกม (เช่น ซื้อบัตรของขวัญ, ซื้อหนังสือเกม, ซื้อไอเท็มในเกม ฯลฯ)	☐	☐	☐	☐
14. ....หลายคนบอกว่า อารมณ์ของฉันเปลี่ยนไป (เบื่อง่าย, หงุดหงิดง่าย, ไร้ราคา ฯลฯ)	☐	☐	☐	☐
15. ....หลายคนบอกว่า พฤติกรรมของฉันเปลี่ยนไป (เถียงเก่ง, ไม่เชื่อฟัง, ไม่รับผิดชอบ ฯลฯ)	☐	☐	☐	☐
16. ....หลายคนบอกว่าฉันติดเกม	☐	☐	☐	☐
รวมคะแนน		A	B	C

คะแนนรวมทั้งหมด A+B+C =

การให้คะแนน

ให้คะแนนแต่ละข้อคำถามดังนี้

- **ไม่ใช่เลย** ให้ 0 คะแนน
- **ไม่น่าใช่** ให้ 1 คะแนน
- **น่าจะใช่** ให้ 2 คะแนน
- **ใช่เลย** ให้ 3 คะแนน

เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อแล้ว ให้รวมคะแนนในแต่ละคอลัมน์ โดยนำคะแนนรวมในคอลัมน์ "ไม่น่าใช่" ใส่ไว้ในช่อง A คะแนนรวมในคอลัมน์ "น่าจะใช่" ใส่ไว้ในช่อง B และคะแนนรวมในคอลัมน์ "ใช่เลย" ใส่ไว้ในช่อง C หลังจากนั้นจึงคิดคะแนนรวมทั้งหมด โดยรวมคะแนนในช่อง A, B และ C เข้าด้วยกัน

การแปลผล

ผู้ชาย

คะแนนรวมของแบบทดสอบ GAST	กลุ่ม	ระดับความรุนแรงของปัญหา
คะแนนต่ำกว่า 24	ปกติ	ยังไม่มีปัญหาในการเล่นเกม
คะแนนระหว่าง 24-32	คลั่งไคล้	เริ่มมีปัญหาในการเล่นเกม
คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 33	น่าจะติดเกม	มีปัญหาในการเล่นเกมมาก

ผู้หญิง

คะแนนรวมของแบบทดสอบ GAST	กลุ่ม	ระดับความรุนแรงของปัญหา
คะแนนต่ำกว่า 16	ปกติ	ยังไม่มีปัญหาในการเล่นเกม
คะแนนระหว่าง 16-22	คลั่งไคล้	เริ่มมีปัญหาในการเล่นเกม
คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 23	น่าจะติดเกม	มีปัญหาในการเล่นเกมมาก

ค่าความไว (sensitivity) และความจำเพาะ (specificity) ของแบบทดสอบการติดเกมฉบับเด็กและวัยรุ่น

แบบทดสอบ GAST	จุดตัดคะแนน (cut-off point)	ค่าความไว (sensitivity)	ค่าความจำเพาะ (specificity)	Likelihood Ratio
ฉบับเด็กและวัยรุ่น (ผู้ชาย)	≥ 24	68.5	89.3	6.4
ฉบับเด็กและวัยรุ่น (ผู้หญิง)	≥ 16	88.2	88.3	7.6

ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง

1. หากระดับการเล่นเกมนของลูกท่านยังอยู่ในเกณฑ์ปกติ ท่านควรมีมาตรการป้องกันไม่ให้ลูกของท่านติดเกม โดยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและให้เวลาที่มีคุณภาพกับลูก ผูกวินัยสอนให้เด็กรู้จักแบ่งเวลาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กำหนดกติกาและจำกัดเวลาในการเล่นเกมน ส่งเสริมให้เด็กมีงานอดิเรกที่เด็กชอบทำนอกเหนือจากการเล่นเกม
2. หากระดับการเล่นเกมนของลูกท่านอยู่ในระดับ**คลังโคล์หรือเริ่มมีปัญหา** ท่านควรพูดคุยกับลูกถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการเล่นเกมนของลูกอย่างจริงจัง มีการกำหนดกติกาและจำกัดเวลาในการเล่นเกมนอย่างเข้มงวด ใส่ใจและให้เวลาที่มีคุณภาพกับลูก ส่งเสริมให้เด็กมีงานอดิเรก หรือทำกิจกรรมที่ผ่อนคลายอื่นๆนอกเหนือจากการเล่นเกม
3. หากระดับการเล่นเกมนของลูกท่านอยู่ในระดับ**น่าจะติดเกมหรือมีปัญหา**มาก และท่านได้พยายามปรับลดเวลาการเล่นเกมนของลูกท่านแล้วตามคำแนะนำในข้อ 2 แต่ยังไม่ได้ผล ท่านควรรีบปรึกษาจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นเพื่อรับการช่วยเหลือโดยรีบด่วน

ข้อควรทราบสำหรับผู้ไช้แบบทดสอบการติดเกม GAST

แบบทดสอบการติดเกม (GAST) เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการ “คัดกรอง (screening)” เพื่อค้นหาเด็กและวัยรุ่นที่อาจมีปัญหาในการเล่นเกมน มิใช่เป็นเครื่องมือในการใช้ “วินิจฉัย (diagnosis)” เด็กที่ติดเกม ดังนั้นก่อนที่ผู้ใดจะนำแบบทดสอบการติดเกม (GAST) ไปใช้ จำเป็นต้องทราบวัตถุประสงค์ในการไช้แบบทดสอบการติดเกม (GAST) นี้เป็นอย่างดีเสียก่อน การจะวินิจฉัยว่าเด็กรายใดมีภาวะติดเกม จำเป็นต้องผ่านกระบวนการตรวจประเมินอย่างละเอียดจากจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยา ผู้ซึ่งจะลงความเห็นว่าเป็นเด็กรายใดติดเกมหลังจากได้ข้อมูลอย่างละเอียดและพบกับเด็กและครอบครัวแล้วเท่านั้น

แบบทดสอบการติดเกม GAST เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต ผู้ที่ต้องการนำแบบทดสอบการติดเกม GAST ไปใช้ กรุณาติดต่อขออนุญาตได้ที่

ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์
สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์
กรมสุขภาพจิต
พญาไท
กรุงเทพฯ 10400

แบบประเมินจุดแข็ง และจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire: SDQ)

คำชี้แจง

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire: SDQ) นี้ เป็นแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พัฒนามาจาก The Strengths and Difficulties (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการวิจัยมาแล้วว่ามีประสิทธิภาพในการคัดกรองปัญหาเด็กได้ดี สามารถช่วยเหลือครูในการคัดกรองปัญหาและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กในโรงเรียน แบบประเมินนี้ เหมาะที่จะใช้กับเด็กอยู่ระหว่าง 4 – 16 ปี

แบบประเมินแต่ละชุด มี 2 หน้า หน้าแรกเป็นลักษณะพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยสามารถจัดเป็นพฤติกรรมได้ 5 ด้าน ได้แก่

1. พฤติกรรมด้านอารมณ์ (5 ข้อ)
2. พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/ สมาธิสั้น (5 ข้อ)
3. พฤติกรรมเกรง/ ความประพุดตี (5 ข้อ)
4. พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน (5 ข้อ)
5. พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (5 ข้อ)

คะแนนรวมของกลุ่มที่ 1 – 4 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดอ่อนของเด็กในด้านนั้นๆ (Total Difficulties score) ส่วนคะแนนในด้านที่ 5 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดแข็งของเด็ก (Strength score) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณานำจุดแข็งมาใช้เพื่อให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาจุดอ่อนในด้านอื่นๆ ของเด็กต่อไป ในขณะที่เดียวกัน คะแนนด้านสัมพันธภาพทางสังคมก็เป็นตัวบ่งชี้ให้ครูได้ทราบถึงความยากง่ายในการแก้ปัญหา ถ้าเด็กมีจุดแข็ง (คะแนนด้านสัมพันธภาพทางสังคมสูง) การให้ความช่วยเหลือปัญหาพฤติกรรมจะง่ายกว่าเด็กที่ไม่มีจุดแข็ง (คะแนนด้านสัมพันธภาพทางสังคมต่ำ) เป็นต้น

หน้าที่ 2 ในด้านหลังของแบบประเมิน เป็นการประเมินผลกระทบของพฤติกรรมว่ามีความเรื้อรัง ส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง ต่อตัวเด็กเอง มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันเด็กมากน้อยเพียงใด ซึ่งส่วนนี้ใช้ค่าลงสรุปว่า “เป็นระดับความรุนแรงของปัญหา”

ข้อแนะนำในการใช้

1. แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน มี 3 ชุด คือ
  - 1) แบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเอง 1 ชุด
  - 2) แบบประเมินที่ครูประเมินนักเรียน 1 ชุด
  - 3) แบบประเมินที่ผู้ปกครองประเมินนักเรียน 1 ชุด

แบบประเมินทั้ง 3 ชุดนี้ มีลักษณะข้อคำถามคล้ายคลึงกับข้อคำถามในแบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเอง ตลอดจนการตรวจให้คะแนน ยกเว้นเกณฑ์การแปลผลที่ต่างกันเล็กน้อย

2. ครูที่ประเมินนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองที่จะประเมิน ควรรู้จักนักเรียน และมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากระยะหนึ่ง อย่างน้อย 1 เดือน และควรประเมินทั้ง 25 ข้อในครั้งเดียว

3. หากมีการทำมากกว่าหนึ่งแบบประเมิน ระยะเวลาที่นักเรียนประเมินตนเอง ครูประเมินนักเรียน หรือผู้ปกครองเป็นนักเรียน ควรเป็นระยะเวลาที่ใกล้กัน

4. ครั้งแรกอาจให้นักเรียนประเมินตนเองก่อน แล้วครู/ผู้ปกครองสามารถใช้แบบประเมินตนเองฉบับของครู/ผู้ปกครอง ทำการประเมินนักเรียนซ้ำ เพื่อดูผลที่ได้ว่าสอดคล้องกันหรือไม่

5. อาจใช้การสัมภาษณ์ หรือเครื่องมืออื่นช่วยในการพิจารณาเพิ่มเติม กรณีที่เห็นว่าได้ผลขัดแย้งกับความเป็นจริง อย่าลืมว่า ไม่มีเครื่องมือชนิดใดสมบูรณ์แบบ ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของผู้ตอบแบบประเมินเป็นสำคัญ แบบประเมินตนเองชุดนี้เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อช่วยเหลือในการคัดกรองปัญหานักเรียนเท่านั้น ไม่ใช่เป็นตัวชี้้นำครูในการตัดสินใจปัญหานักเรียน

6. การประเมินพฤติกรรมนักเรียน เป็นการประเมินในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา จึงไม่สามารถใช้ข้อมูลเดิมสำหรับการประเมินนักเรียนในปีต่อไป นั่นคือ ถ้าประเมินนักเรียนทุกปี ก็ต้องทำแบบประเมินทุกปีเช่นกัน

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน

Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)

ทำเครื่องหมาย x ในช่อง ได้ข้อความไม่จริง จริงบ้าง จริงแน่นอน เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถาม กรุณาตอบทุกข้อให้ใกล้เคียงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

ชื่อ.....นามสกุล.....	เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
วัน เดือน ปีเกิด.....อายุ.....ปี	ไม่จริง	จริงบ้าง	จริงแน่นอน
1. ฉันพยายามทำดีต่อผู้อื่น ฉันใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น	☐	☐	☐
2. ฉันอยู่ไม่สุข ฉันไม่สามารถอยู่นิ่งได้นาน	☐	☐	☐
3. ฉันปวดศีรษะ ปวดท้องหรือคลื่นไส้บ่อยๆ	☐	☐	☐
4. โดยปกติแล้ว ฉันแบ่งปันกับผู้อื่น (อาหาร เกมส์ ปากกา ฯลฯ)	☐	☐	☐
5. ฉันโกรธรุนแรงและมักควบคุมอารมณ์ไม่ได้	☐	☐	☐
6. ฉันมักอยู่กับตัวเอง ฉันมักเล่นคนเดียวหรืออยู่ตามลำพัง	☐	☐	☐
7. โดยปกติแล้ว ฉันทำตามที่คุณอื่นบอก	☐	☐	☐
8. ฉันกังวลมาก	☐	☐	☐
9. ฉันช่วยเหลือถ้ามีใครบาดเจ็บ ไม่สบายใจหรือเจ็บป่วย	☐	☐	☐
10. ฉันหยุดหยิก หรือเดินไปเดินมาตลอดเวลา	☐	☐	☐
11. ฉันมีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	☐	☐	☐
12. ฉันมีเรื่องต่อสู้บ่อยๆ ฉันบังคับให้ผู้อื่นทำตามที่ฉันต้องการได้	☐	☐	☐
13. ฉันมักไม่มีความสุข เศร้าหรือร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. คนอื่นในวัยเดียวกับฉันมักชอบฉัน	☐	☐	☐
15. ฉันวอกแวกง่าย ฉันมีความลำบากที่จะใช้สมาธิ	☐	☐	☐
16. ฉันวิตกกังวลเมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ๆ ฉันเสียความมั่นใจง่าย	☐	☐	☐
17. ฉันใจดีกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	☐	☐	☐
18. ฉันถูกกล่าวหาว่า พูดปดหรือขี้อายบ่อยๆ	☐	☐	☐
19. เด็กคนอื่นๆ แกล้งหรือรังแกฉัน	☐	☐	☐
20. ฉันมักอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่ ครู เด็ก)	☐	☐	☐
21. ฉันคิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ฉันเอาของที่ไม่ใช่ของฉันออกไปจากบ้าน โรงเรียนหรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเข้ากับเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ฉันมีความกลัวหลายอย่าง ฉันหวาดกลัวง่าย	☐	☐	☐
25. ฉันทำงานที่ทำอยู่ได้เสร็จ ฉันมีสมาธิ	☐	☐	☐

โปรดกรอกเพิ่มเติมถ้าคุณมีความเห็นอื่น.....

(โปรดพลิกหน้าถัดไป)

โดยรวมคิดว่าตัวเองมีปัญหาในด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่นด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่

ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา เล็กน้อย	มีปัญหา ชัดเจน	มีปัญหา อย่างรุนแรง
☐	☐	☐	☐

ถ้าคุณตอบ "มีปัญหา....." โปรดตอบข้อ 1) -4) ต่อไปนี้ด้วย

1) ปัญหาที่มี เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน	1-5 เดือน	6-12 เดือน	มากกว่า 1 ปี
☐	☐	☐	☐

2) คุณรู้สึกหงุดหงิดหรือไม่สบายใจกับปัญหาที่มีหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

3) ปัญหาที่มี รบกวนชีวิตประจำวันของคุณในด้านต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

4) ปัญหาที่มี ทำให้คนรอบข้างเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบครัว เพื่อน ครู ฯลฯ)

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

ลายเซ็น.....วันที่.....

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบทุกข้อ
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือกรอกแบบประเมินนี้

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน

Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)

ทำเครื่องหมาย x ในช่อง ได้ข้อความไม่จริง จริงบ้าง จริงแน่นอน เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถาม กรุณาตอบทุกข้อ ให้ใกล้เคียงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา หรือในช่วงปีการศึกษานี้

ชื่อเด็ก.....นามสกุล..... เพศของเด็ก ชาย
วัน เดือน ปีเกิดของเด็ก.....อายุของเด็ก.....ปี หญิง

	ไม่จริง	จริงบ้าง	จริงแน่นอน
1. ใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่สุข เคลื่อนไหวมาก ไม่สามารถอยู่นิ่งได้นาน	☐	☐	☐
3. บ่นปวดศีรษะ ปวดท้องหรือคลื่นไส้บ่อยๆ	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันกับผู้อื่น (ขนม ของเล่น ดินสอ ฯลฯ)	☐	☐	☐
5. แผลงฤทธิ์บ่อย หรืออารมณ์ร้อน	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างอยู่โดดเดี่ยว มักเล่นตามลำพัง	☐	☐	☐
7. โดยปกติแล้ว เชื่อฟัง ทำตามผู้ใหญ่บ่อย	☐	☐	☐
8. มีความกังวลหลายเรื่อง ดูเหมือนกังวลบ่อย	☐	☐	☐
9. ช่วยเหลือถ้ามีใครบาดเจ็บ ไม่สบายใจ หรือเจ็บป่วย	☐	☐	☐
10. หยุกหยิก หรือเดินไปเดินมาตลอดเวลา	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	☐	☐	☐
12. มีเรื่องต่อสู้หรือรังแกเด็กอื่นบ่อยๆ	☐	☐	☐
13. ไม่มีความสุข เศร้าหรือร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. โดยทั่วไปเป็นที่ชอบพอของเด็กอื่น	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. วิตกกังวลหรือติดแงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ เสียความมั่นใจง่าย	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	☐	☐	☐
18. พุดปดหรือขี้อายบ่อยๆ	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นแกล้งหรือรังแก	☐	☐	☐
20. มักอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่ ครู เด็กอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเข้ากับเด็กอื่น	☐	☐	☐
24. มีความกังวลหลายเรื่อง หวาดกลัวง่าย	☐	☐	☐
25. มีสมาธิในการติดตามทำงานจนเสร็จ	☐	☐	☐

โปรดกรอกเพิ่มเติมถ้าคุณมีความเห็นอื่น.....

(โปรดพลิกหน้าถัดไป)

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่นด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่

ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา เล็กน้อย	มีปัญหา ชัดเจน	มีปัญหา อย่างรุนแรง
☐	☐	☐	☐

ถ้าคุณตอบ "มีปัญหา....." โปรดตอบข้อ 1) -4) ต่อไปนี้ด้วย

1) ปัญหาที่มี เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน	1-5 เดือน	6-12 เดือน	มากกว่า 1 ปี
☐	☐	☐	☐

2) เด็กรู้สึกหงุดหงิดหรือไม่สบายใจกับปัญหาที่มีหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

3) ปัญหาที่มี กระทบชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐

4) ปัญหาที่มี ทำให้คุณหรือชั้นเรียนเกิดความยุ่งยากหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

ในแต่ละสัปดาห์ เด็กคนนี้อยู่กับคุณโดยเฉลี่ยกี่ชั่วโมง (โปรดระบุ) ..... ชั่วโมง

ลายเซ็น..... วันที่.....

โปรดระบุความสัมพันธ์กับเด็ก (ครูประจำชั้นฯ อื่นๆ) .....

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบทุกข้อ
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบประเมินนี้

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน

Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)

ทำเครื่องหมาย x ในช่อง ได้ข้อความไม่จริง จริงบ้าง จริงแน่นอน เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถาม กรุณาตอบทุกข้อให้
ใกล้เคียงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา หรือในช่วงปีการศึกษา

ชื่อเด็ก.....นามสกุล.....

เพศของเด็ก ชาย

วัน เดือน ปีเกิดของเด็ก.....อายุของเด็ก.....ปี

หญิง

	ไม่จริง	จริงบ้าง	จริงแน่นอน
1. ใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่สุข เคลื่อนไหวมาก ไม่สามารถอยู่นิ่งได้นาน	☐	☐	☐
3. บ่นปวดศีรษะ ปวดท้องหรือคลื่นไส้บ่อยๆ	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันกับผู้อื่น (ขนม ของเล่น ดินสอ ฯลฯ)	☐	☐	☐
5. แสดงฤทธิ์บ่อย หรืออารมณ์ร้อน	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างอยู่โดดเดี่ยว มักเล่นตามลำพัง	☐	☐	☐
7. โดยปกติแล้ว เชื่อฟัง ทำตามผู้ใหญ่บ่อย	☐	☐	☐
8. มีความกังวลหลายเรื่อง ดูเหมือนกังวลบ่อย	☐	☐	☐
9. ช่วยเหลือถ้ามีใครบาดเจ็บ ไม่สบายใจ หรือเจ็บป่วย	☐	☐	☐
10. นึกหยิบยก หรือเดินไปดินมาตลอดเวลา	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	☐	☐	☐
12. มีเรื่องต่อสู้หรือรังแกเด็กอื่นบ่อยๆ	☐	☐	☐
13. ไม่มีความสุข เศร้าหรือร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. โดยทั่วไปเป็นที่ชอบพอของเด็กอื่น	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. วิตกกังวลหรือติดแแงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ เสียความมั่นใจง่าย	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	☐	☐	☐
18. พุดปดหรือขี้อายบ่อยๆ	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นแกล้งหรือรังแก	☐	☐	☐
20. มักอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่ ครู เด็กอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเข้ากับเด็กอื่น	☐	☐	☐
24. มีความกังวลหลายเรื่อง หวาดกลัวง่าย	☐	☐	☐
25. มีสมาธิในการติดตามทำงานจนเสร็จ	☐	☐	☐

โปรดกรอกเพิ่มเติมถ้าคุณมีความเห็นอื่น.....

(โปรดพลิกหน้าถัดไป)

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่นด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่

ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา เล็กน้อย	มีปัญหา ชัดเจน	มีปัญหา อย่างรุนแรง
☐	☐	☐	☐

ถ้าคุณตอบ "มีปัญหา....." โปรดตอบข้อ 1) -4) ต่อไปนี้ด้วย

1) ปัญหาที่มี เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน	1-5 เดือน	6-12 เดือน	มากกว่า 1 ปี
☐	☐	☐	☐

2) เด็กรู้สึกหงุดหงิดหรือไม่สบายใจกับปัญหาที่มีหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

3) ปัญหาที่มี รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

4) ปัญหาที่มี ทำให้คุณหรือครอบครัวเกิดความยุ่งยากหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

ลายเซ็น.....วันที่.....

โปรดระบุความสัมพันธ์กับเด็ก (พ่อ/แม่/ อื่นๆ) .....

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบทุกข้อ
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบประเมินนี้

การให้คะแนนและการแปลผลแบบประเมินจุดแข็งจุดอ่อน (SDQ)

การให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ คะแนนแต่ละด้านจะอยู่ระหว่าง 0 – 10 คะแนน

1. พฤติกรรมด้านอารมณ์	ได้แก่ ข้อ	3, 8, 13, 16, 24
2. ปัญหาพฤติกรรมเกร	ได้แก่ ข้อ	5, 7, 12, 18, 22
3. ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/ สมาธิสั้น	ได้แก่ ข้อ	2, 10, 15, 21, 25
4. ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน	ได้แก่ ข้อ	6, 11, 14, 19, 23
5. สัมพันธภาพทางสังคม	ได้แก่ ข้อ	1, 4, 9, 17, 20

การให้คะแนนแต่ละข้อ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ข้อ

1	2	3	4	5	6	8	9	10	12	13	15	16	17	18	19	20	22	23	24
---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

คำตอบ	ไม่จริง	ให้	0	คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ให้	1	คะแนน
	จริง	ให้	2	คะแนน

ข้อ

7	11	14	21	25
---	----	----	----	----

คำตอบ	ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ให้	1	คะแนน
	จริง	ให้	0	คะแนน

การแปลผล เมื่อรวมคะแนนในกลุ่มที่ 1 – 4 (20 ข้อ) เป็นคะแนนรวมที่แสดงถึงปัญหาพฤติกรรมในเด็ก (Total difficulties score) ส่วนกลุ่มที่ 5 เป็นจุดแข็งของเด็ก (Strength score)

หน้าที่ 2 ในด้านหลังของแบบประเมินเป็นการประเมินผลกระทบของพฤติกรรมว่ามีความร้ายแรงส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างตัวเด็กเอง มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม ชีวิตประจำวันของเด็กมากน้อยแค่ไหน

ค่าคะแนนจุดแข็งจุดอ่อนเด็กไทย

ลักษณะ	ค่าปกติ			กลุ่มเสี่ยง			กลุ่มปัญหา		
	ผู้ปกครอง	ครู	ตนเอง	ผู้ปกครอง	ครู	ตนเอง	ผู้ปกครอง	ครู	ตนเอง
ค่าคะแนนรวม (4 ด้าน)	0 - 13	0 - 11	0 - 15	14 - 16	12 - 15	16 - 19	17 - 40	16 - 40	20 - 40
ด้านอารมณ์	0 - 4	0 - 4	0 - 5	5	5	6	6 - 10	6 - 10	7 - 10
ด้านพฤติกรรมเกร	0 - 2	0 - 2	0 - 3	3	3	4	4 - 10	4 - 10	5 - 10
ด้านสมาธิ	0 - 5	0 - 5	0 - 5	6	6	6	7 - 10	7 - 10	7 - 10
ปัญหาความสัมพันธ์ กับเพื่อน	0 - 2	0 - 3	0 - 3	3	4	4 - 5	4 - 10	5 - 10	6 - 10
สัมพันธ์ภาพสังคม	6 - 10	6 - 10	6 - 10	5	5	5	0 - 4	0 - 4	0 - 4

ทั้งนี้ อาจบันทึกคำตอบของเด็กลงในแบบบันทึกคะแนนและวิเคราะห์ผล จะช่วยให้สะดวกในการคิดคะแนน และเห็นภาพรวมของคะแนนพฤติกรรมของเด็กแต่ละบุคคล เปรียบเทียบระหว่างฉบับเด็ก ครู และผู้ปกครอง ในกรณีใช้แบบประเมินมากกว่า 2 ฉบับขึ้นไป

แบบบันทึกคะแนนและวิเคราะห์ผล
แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strangth and Difficulties Questionnaire)

ชื่อ - นามสกุล ..... อายุ.....ปี ประเมินวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ด้าน	ข้อที่	ตนเอง				ผู้ปกครอง				ครู			
		0	1	2		0	1	2		0	1	2	
พฤติกรรม ด้านสัมพันธภาพ ทางสังคม	1	0	1	2	ปกติ (6-10 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (5 คะแนน) มีปัญหา (0-4 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (6-10 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (5 คะแนน) มีปัญหา (0-4 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (6-10 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (5 คะแนน) มีปัญหา (0-4 คะแนน)
	4	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	9	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	17	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	20	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	รวม												
ปัญหาทาง อารมณ์	3	0	1	2	ปกติ (0-5 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (6 คะแนน) มีปัญหา (7- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-4 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (5 คะแนน) มีปัญหา (6- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-4 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (5 คะแนน) มีปัญหา (6- 10 คะแนน)
	8	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	13	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	16	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	24	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	รวม												
ปัญหาพฤติกรรม เกร	5	0	1	2	ปกติ (0-3 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (4 คะแนน) มีปัญหา (5- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-2 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (3 คะแนน) มีปัญหา (4- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-2 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (3 คะแนน) มีปัญหา (4- 10 คะแนน)
	7	2	1	0		2	1	0		2	1	0	
	12	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	18	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	22	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	รวม												
ปัญหาพฤติกรรม อยู่ไม่นิ่ง/ สมาธิสั้น	2	0	1	2	ปกติ (0-5 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (6 คะแนน) มีปัญหา (7- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-5 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (6 คะแนน) มีปัญหา (7- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-5 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (6 คะแนน) มีปัญหา (7- 10 คะแนน)
	10	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	15	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	21	2	1	0		2	1	0		2	1	0	
	25	2	1	0		2	1	0		2	1	0	
	รวม												
ปัญหา ความสัมพันธ์กับ เพื่อน	6	0	1	2	ปกติ (0-3 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (4-5 คะแนน) มีปัญหา (6- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-2 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (3 คะแนน) มีปัญหา (4- 10 คะแนน)	0	1	2	ปกติ (0-3 คะแนน) กลุ่มเสี่ยง (4 คะแนน) มีปัญหา (5- 10 คะแนน)
	11	2	1	0		2	1	0		2	1	0	
	14	2	1	0		2	1	0		2	1	0	
	19	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	23	0	1	2		0	1	2		0	1	2	
	รวม												

--มีต่อหน้าถัดไป--

แบบบันทึกคะแนนและวิเคราะห์ผล
แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strength and Difficulties Questionnaire) (ต่อ)

ชื่อ - นามสกุล ..... อายุ.....ปี   ประเมินวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คะแนนรวมปัญหา

ด้าน	ตนเอง		ผู้ปกครอง		ครู	
	คะแนนรวม		คะแนนรวม		คะแนนรวม	
ปัญหาทางอารมณ์		ปกติ (0-15		ปกติ (0-13		ปกติ (0-11
ปัญหาพฤติกรรมเกร		คะแนน)		คะแนน)		คะแนน)
ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/ สมาธิสั้น		กลุ่มเสี่ยง (16-		กลุ่มเสี่ยง (14-		กลุ่มเสี่ยง (12-
ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน		19 คะแนน)		16 คะแนน)		15 คะแนน)
รวม		มีปัญหา (20-		มีปัญหา (17-		มีปัญหา (16-40
		40 คะแนน)		40 คะแนน)		คะแนน)

รหัส.....
Parent Teacher

แบบประเมินพฤติกรรม SNAP-IV (Short Form)

ชื่อเด็ก.....เพศ.....อายุ.....ปี ชั้นเรียน.....
ผู้ตอบแทนสอบถามมีความสัมพันธ์กับเด็กเป็น.....วันที่ประเมิน.....
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ว่าอาการในแต่ละข้อนั้นตรงกับลักษณะของเด็กที่ท่านประเมินเพียงใด

	(0) ไม่เลย	(1) เล็กน้อย	(2) ค่อนข้าง	(3) มาก	สำหรับ เจ้าหน้าที่
อาการขาดสมาธิ					
1.มักไม่ละเอียดรอบคอบหรือสะเพร่าในการทำงานต่างๆ เช่น การบ้าน					
2.ทำอะไรนานๆ ไม่ได้					
3.ดูเหมือนไม่ค่อยฟังเวลามีคนพูดด้วย					
4.มักทำการบ้านไม่เสร็จ หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ					
5.จัดระเบียบงานและกิจกรรมต่างๆ ไม่เป็น					
6.มักหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องใช้ความอดทนในการทำให้สำเร็จ					
7.ทำของหายบ่อยๆ (เช่น ของเล่น, สมุดจดงาน, เครื่องเขียน ฯลฯ)					
8.วอกแวกง่าย					
9.ขี้ลืม					
อาการอยู่นิ่ง/หุนหันพลันแล่น					
10.มือเท้ายุกยิก นั่งบิดไปบิดมา					
11.นั่งไม่ติดที่ ชอบลุกจากที่นั่งในชั้นเรียนหรือจากที่ที่ควรจะนั่งให้เรียบร้อย					
12.วิ่งหรือปีนป่ายมากเกินไปจนไม่รู้กาลเทศะ					
13.เล่นหรือทำกิจกรรมเบาๆ ไม่เป็น					
14.พร้อมจะเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เหมือน "ติดเครื่อง" อยู่ตลอดเวลา					
15.พูดมาก					
16.มักโพล่งคำตอบออกมาก่อนจะฟังคำถาม					
17.ไม่ชอบรอคิว					
18.ชอบสอดแทรกผู้อื่น (เช่น พูดแทรกขณะผู้ใหญ่กำลังสนทนากัน)					
อาการต่อต้าน					
19.อารมณ์เสียง่าย					
20.ชอบโต้เถียงกับผู้ใหญ่					
21.ไม่ยอมทำตามสิ่งที่ผู้ใหญ่สั่งหรือวางกฎเกณฑ์ไว้					
22.จงใจก่อกวนผู้อื่น					
23.มักตำหนิผู้อื่นในสิ่งที่ตนทำผิด					
24.ขี้รำคาญ					
25.โกรธบึ้งตึงเป็นประจำ					
26.เจ้าคิดเจ้าแค้น					

Parent (16-13-15), teacher (23-16-11) * Cut point ต่างประเทศ
Parent (16-14-12) * Cut point งานวิจัย พ.อ.ฉันทวรรณ / อ.ฉันทวรรณ

**กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**